Poštnina plačana v gotovini

Uredništvo in uprava:
Maribor, Aleksandrova c. št. 11/I.

Naročnina:
letno Din 80.—, polletno 40.—, četrtletno 20.—

Oglasi po ceniku

Čekovni račun št. 16.536 / Telefon št. 2365

RAZGLED

Cena Din 2.—

Nič ni dandanes laže kakor začeti, — nič pa težje kakor vztrajati.
Reger.

Rokopisi se ne vračajo

Leto I. Št. 2 **Maribor, 23. decembra 1933** **Izhaja vsako soboto**

Dr. F. Miler (Maribor):

Gospodarske zahteve Maribora in njegovega zaledja

I.

Odkar smo izgubili mariborsko veliko županstvo, ki je bilo najbolj poklican javen faktor, da se briga za celo mariborsko področje tudi v gospodarskem oziru, prevladuje tukaj splošen občutek, da smo nekako zapostavljeni in potisnjeni v stran.

Ni tu pravega središča, ki bi se brigalo za naše tako važne obmejne interese, bodisi v gospodarskem bodisi v nacionalnem oziru, kar ni pravilno že zaradi potrebe močne državne zavesti ob meji.

Radi tega bi bilo pred vsem priporočljivo, da bi uprava Dravske banovine ustanovila v Mariboru neko popolnoma samostojno ekspozituro druge instance, ki bi posebno v trgovskih, obrtnih, kmečkih in sploh gospodarskih vprašanjih odločevala v Mariboru in bi na ta način banska uprava in centralna vlada potom te ekspoziture bili natančneje poučeni o tukajšnjih potrebah, kot je pa to mogoče v sedanjem položaju.

Banska uprava potrebuje sploh neposrednega stika z ljudstvom, ki je radi slabih železniških zvez iz Ljubljane ven na vso Štajersko, še bolj pa na Prekmurje, zdaj skoraj nemogoč.

Na ta način bi se tudi pomen mesta Maribora malo bolj podvignil.

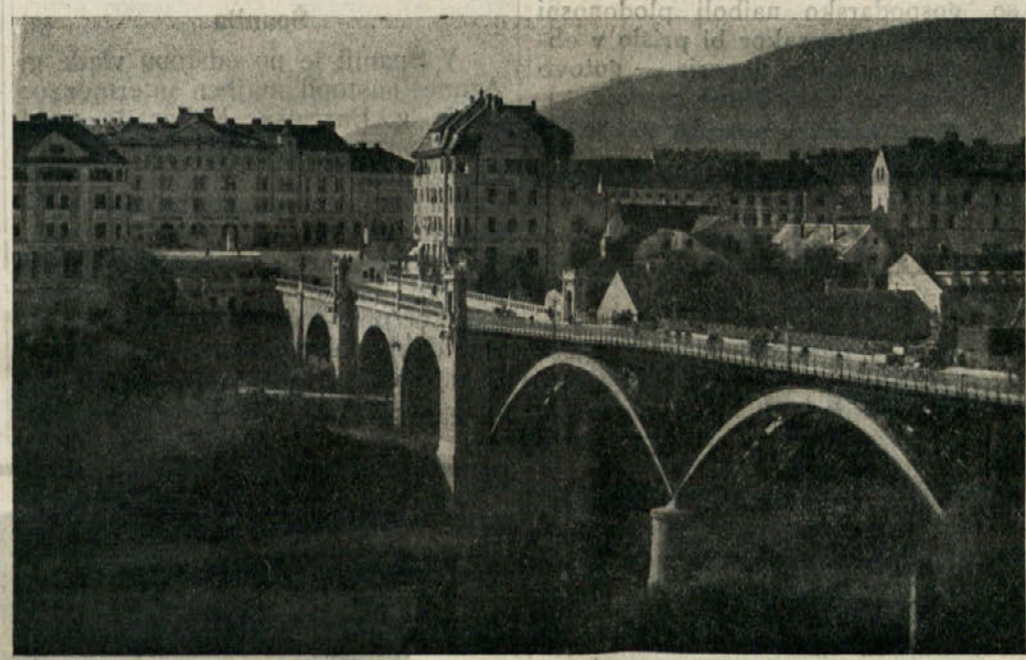

Maribor — pogled na državni most Foto „Novak" papirnica

Obupni položaj našega podeželja.

Glavni vzrok današnjih naših obupnih razmer leži v krizi konzuma. Kmetje, vinogradniki, lastniki gozdov, lesni trgovci so brez sredstev. Zakon o varstvu kmetij, ki je bil prvotno zamišljen kot predhoden ukrep posebno v interesu južnih krajev, je pri nas razmere le še poslabšal. Kmečki stan je zašel v še hujšo stisko.

Cene kmečkih pridelkov vseh vrst se niso dvignile, pač pa so vsled raznih valutarnih sprememb poskočile cene proizvodov, ki jih mora kupovati tudi kmet. V mariborskem zaledju je padel življenski stalež kmeta že skoraj na stopnjo, kakor je živel pred 50 leti. V nekaterih krajih se ne morejo več posluževati ne potrolejske luči ne sveč — in resnica je, da naš kmet često nima denarja niti za sol.

V nekaterih krajih, kjer doma ne pridelajo dovolj živil in so odvisni samo od gozdnega gospodarstva, ljudje niti nimajo več dovolj jesti in čez dan poležavajo, da morejo tako prebiti z manj hrane. Prav malo jih je, ki si morejo kupiti še kaj perila ali obleke.

Isto tako stradajo in prezebujejo pozimi otroci in je spričo teh razmer popolnoma izključeno, da bi mogli podeželski trgovci in obrtniki danes napraviti promet kakor še pred par leti, ko smo mislili, da je kriza že zelo huda.

Res je, da dobivajo vinogradniki in lastniki gozdov za svoje pridelke še nekaj denarja, vendar pa zadostuje ta denar komaj še za prehrano ljudi, ki delajo po vinogradih, kakor tudi za gozdne delavce, za živino in za davke. Ne smemo prezreti, da peša pri tem zdravje in odpornost našega podeželskega ljudstva. Tudi za mleko, jaica, surovo maslo in sadje izkupijo tisti kmetovalci, ki so v bližini kakih mest in večjih krajev komaj toliko, da krijejo svoje najnujnejše potrebe.

V oddaljenejših krajih pa kmetje tudi teh pridelkov ne morejo več prodati, ker so cene nižje kakor stroški prevažanja.

Vse to upliva v najhujši meri na mesto Maribor in na njegove življenjske interese, tembolj ker ima to mesto itak premalo zaledja.

Prej tako cvetoča mariborska trgovina in obrt sedaj padata in izgubljata vedno bolj in bolj.

Edina sreča za Maribor je še industrija v mestu in okolici, ki daje vsaj nekaterim tisočem delavcev iz najbližje okolice toliko zaslužka, da se za silo preživljajo. Če bi še te industrije ne bilo, bi bilo stanje za Maribor in okolico naravnost obupno, in ni pri tem popolnoma nič merodajno, če vidimo semtertje v Mariboru pijane ljudi, ker se pije često tudi iz obupa.

Kako pomagati?

Za to, kar bi v prvi vrsti pomagalo ne samo dravski banovini, ampak tudi v drugih banovinah, bi bila potrebna popolnoma drugačna gospodarska in finančna zakonodaja.

Kakor je lanskoletni zakon o varstvu kmetij n a š i m razmeram več škodoval, kakor koristil, tako tudi sedanji zakon zdravemu gospodarstvu ne bo prinesel koristi. S tem se okorišča samo nezdravo gospodarstvo in se utrjuje prepričanje, da kmečkih dolgov itak ni treba plačati.

Glavni konzument in glavni faktor našega gospodarstva na deželi torej tudi s sedanjim zakonom ni pridobil tega, **kar najbolj potrebuje** — in **to je k r e d i t.** Žalibog se je svoj čas dogajalo, dovoljevalo, da so razni kapitalisti brez vsega smeli dvigati iz bank težke milijone ter jih spravljati čez mejo. Ta od vseh ljudi povzročena naravnost zločinska panika je omajala tudi med našim ljudstvom zaupanje v denarne zavode.

To zaupanje je pa popolnoma izginilo, ko so najprej večje banke in potem iz istega vzroka tudi kreditni zavodi na deželi začeli omahovati in so ostali brez sredstev.

Kdor ima danes še denar, ga hrani doma ter se varuje sploh izdati, da ga ima, ker je z ozirom na opetovane javne razglase še vedno prepričan, da je in da bo denar več vreden kakor blago, in da vrednost denarja ne bo padla, temveč še zrasla.

Ker je vsled tega izginilo iz prometa ogromno denarja, je popolnoma nemogoče, da dobi kmet, trgovec ali obrtnik še kak kredit, ki da pa v sedanjih razmerah absolutno potrebuje za vzdrževanje svojega gospodarstva odnosno podjetja.

Brez kredita in brez denarja pa mora vse gospodarstvo propasti, tudi če se kmečkim — in magari vsem drugim dolžnikom — podaljša rok za plačilo dolgov na sto let, ker ta dolg v sedanjih razmerah več škoduje nego koristi.

Radi vseh teh razmer so uničene tudi vse zadružne hranilnice in posojilnice ter druge kmečke zadruge, ki so se s težavo ustanavljale, ki so plod več desetletnega dela in so pri nas delovale jako koristno. Ko smo vrženi tudi v tem oziru več kakor za 50 let nazaj, nam more pomagati v splošnem samo večji promet, odvisen

Ljubljansko pismo

Dragi tovariš,

če v zatohlo atmosfero zapiha takole malo sveže sapice, to zmeraj dobro stori. Poživi!

Zato smo tudi Ljubljančani veselo pozdravili prvo številko »Razgleda, ko smo zavohali, da veje iz njegovih stolpcev sveža sapica, ki naj vsaj malo prezrači našo danes tako zadušljivo in skoraj neznosno atmosfero. Saj si itak ničesar željneje ne želimo kakor kake močne sape od koderkoli, ki bi razgnala meglo, v katero čedalje bolj tonemo. (Mislim kajpak duhovno ali pa magari politično meglo, da se ne bo kak idiot obregnil, češ, saj nimamo v Ljubljani zmeraj megle).

Ko sem vzel v roko »Razgled« in prebral uvodnik o kralju in potem še članek, kjer je iznešeno stališče mariborskih gospodarskih krogov tako do lista kakor glede na sedanji položaj na splošno, sem se razveselil.

Večkrat si mi govoril, da se v Mariboru bolje počutiš kakor v Ljubljani, ker da je tam več duševne prožnosti, zanosa in svobodnjaštva. Sem ti oporekal, ker sem kranjska grča z ukoreninjenimi predsodki, zdaj Ti pa veriamem, ker vidim: So le možje tam v Mariboru! Možje s patriotizmom v srcu (ne samo na jeziku), možje z ravno hrbtenico in možje s pogumom izreči to, kar misli in čuti danes sleherni človek v našem ljudstvu (če le ni zaplankan strankar ali pa direkten ali indirekten koritar), kar pa doslej ni zadobilo oziroma ni moglo zadobiti kolektivnega izraza nikjer — zato ne, ker nad našim javnim mnenjem gospoduje strankarski tisk.

Tudi izvajanjem slavnostnega članka v »Razgledu«, posvečenega kralju, mora do pičice pritrditi vsak dober in razsoden državljan. Resnica je: Veličine kraljevega šestojanuarskega akta narod takrat pred petimi leti ni doumel, — največ po krivdi tistih, ki bi bili dolžni narodu ta manifest pravilno tolmačiti, a so ga iz egoističnih interesov tolmačili krivo. Najmanj pa smo kraljev akt razumeli Slovenci, dasi smo imeli največ razloga, biti kralju zanj hvaležni, ker nam je prinašal pravcato odrešenje, — odrešenje od grozanske môre, ki nas je tlačila in slabila naše moči.

Že pod staro Avstrijo je bilo strankarsko življenje v naši deželi takšno, da se je spodobnemu človeku zagnusilo, no, v narodni državi se je pa potem še toliko huje nadaljevalo. Spet smo morali gledati v klavrni areni klavrnega viteza v boju s klavrnim zmajem, spet smo . . . pa kaj bi o tem pisaril! Saj nam je še vse v živem spominu in saj je treba samo malo listati nazaj po letnikih naših časopisov iz polpreteklosti, pa se človeku ježijo lasje. Pa ta žalostna vloga, ki smo jo igrali Slovenci v Beogradu! In vsem rodoljubom je krvavelo srce in belili so si glave, kako bi se dalo ozdraviti te neznosne razmere, pa so ustanavljali nove stranke: Izganjali hudiča z vragom!

Tedaj pa naenkrat kraljev manifest, — rešitev! Z vseh stolpov, gradov in hiš bi bile morale takrat zaplapolati zastave, po vseh vrhovih zagoreti kresovi in po vsej deželi zavladati nepopisno veselje, pa smo Slovenci, pokvarjeni od pokvariene demokracije, samo topo bulili v kraljev manifest in njegove velike ideje nismo razumeli.

Nova êra! Hvala Bogu, da je takrat prišla! Da je pregnala politiko iz cerkve, šole in urada, da je vrnila uradniku sigurnost in s tem spet veselje do dela, da je zadušila denunciantstvo, zajezila protekcijonizem in korupcijo, da je ljudstvo osvobodila strankarskega terorja in nam vsem skupaj spet dala svobodneje zadihati.

Pa tudi drugače smo se takrat pod novo vladavino dobro počutili. Prvo, kar nam je prinesla, so bile davčne olajšave. Le ne pozabimo tega, da so prišle takrat olajšave!

Saj je res: Parlamentarni režimi so pravzaprav luksuz, ki si ga morejo privoščiti samo dobro situirane države v dobrih časih, mi smo pa danes v hudi gospodarski stiski. Tistih prvih deset let naše nove mlade države nas je naša »demokracija« stala presneto težke denarje. Le spomnimo se malo nazaj: Vsak čas smo imeli volitve, vsak mesec nove ministre, to je državna blagajna težko občutila.

Da, vsestransko simpatičen je bil tisti šestojanuarski režim in le škoda, da je trajal samo dve leti. Trajati bi moral vsaj trideset let. Skoz celo generacijo vsaj, ker najmanj toliko časa je treba za izvršitev duhov-

od večje množine denarnih sredstev in večjega kredita.

Popolnoma nepravilno je tudi, da se vedno znižujejo plače uradnikov, nameščencev in delavcev z motivacijo, da so vse stvari cenejše.

To reduciranje ni nikomur v korist: ne uradniku, za katerega je naravnost poniževalno, da že sredi meseca komaj čaka na prihodnjo plačo, ne nameščencu in delavcu, ki nasitita komaj svoj želodec. Pravilna, zadostna plača in mezda bi povečala ne samo obtok denarja in konzum ter na ta način pomagala tudi trgovstvu, temveč bi z večjo možnostjo nakupovanja dvignila tudi cene kmečkim pridelkom.

Kdor znižuje plače in mezde, povečava krizo, zmanjšuje konzum **in škoduje državi, ker zmanjšuje davčno moč.**

Nadaljevanje po tej poti more dovesti do prepada ter je naša patriotična dolžnost opozarjati na to, ker so te razmere tudi na zunaj jako škodljive.

Kako ven iz sedanjega stanja?

Mogoče bi lokalno pomagala kaka organizacija najmočnejših in najbolj zanesljivih gospodarstvenikov v mestu in po vsej Štajerski, ki bi skušala ustanoviti kak nov denarni zavod, pri katerem bi vsi ti gospodarstveniki jamčili sicer na zadružni podlagi, vendar pa neomejeno in bi na ta način skušali ubiti nezaupanje hraniteljev in pritegniti gotovino, ki leži doma, nazaj v promet.

Ako se lotijo tega dela primerni ljudje, bi trud s pomočjo pouka s strani duhovščine, učiteljstva in vseh javnih delavcev gotovo rodil uspehe.

Na ta način bi se dobila vsaj skromna sredstva za tiste kredite, ki so gospodarsko najbolj plodonosni in potrebni. Vsesakor bi prišlo v obtok vsaj nekaj več denarja — gotovo v korist vseh pridobitnih stanov.

(Drugi članek v prihodnji številki.)

POLITIČNI RAZGLED

Kraljevina Jugoslavija.

V naši notranji in zunanji politiki moremo beležiti nekaj zelo pomembnih momentov. Zunanja politika naše države je postala v zadnjem času zelo aktivna, kar je predvsem pokazal obisk, ki sta ga vrnila bolgarska suverena našemu kraljevskemu paru. Izjave, ki jih je ob tej priliki podal našemu in inozemskemu tisku bolgarski ministrski predsednik Mušanov, so dokaz, da se je v jugoslovansko-bolgarskih odnošajih že z golo odstranitvijo dosedanje vzdušljive atmosfere marsikaj obrnilo na bolje. Konkretnih uspehov še ni, sicer pa ta obisk itak ni veljal sklepanju kakih pogodb, temveč v prvi vrsti navezavanju ožjih stikov glede na reševanje problemov, zadevajočih ti sosedni državi. Prvi korak je storjen, s psihološke strani je led prebit in navdušeni sprejem, ki sta ga bila deležna na jugoslovanskih tleh car Boris in carica Ivana, je potrdil, da se dado z nekoliko dobre volje — in te je pri nas Jugoslovanih vedno dovolj — rešiti tudi spori, ki jih je svet že smatral za kroničen casus belli. Bolgarski ministrski predsednik Mušanov je odnesel v Sofijo nebroj lepih vtisov, ki jih sedaji lahko tolmači sobranju in vsemu bolgarskemu narodu. Tudi topot se je pokazal naš vladar kot velik inicijator na zunanjepolitičnem polju, saj je njegovo potovanje po Romuniji, Bolgariji, Turčiji in Grčiji obrodilo lepih sadov. Če se zdaj posreči naši oficijelni politiki, izvabiti Bolgarijo iz revizijonistične fronte, potem je izvojevana mirovna bitka, v zmagi pa se bodo v svoje zadovoljstvo delili vsi balkanski narodi.

Notranjepolitično je zdaj osredotočeno vse zanimanje naše javnosti na nujno in pereče vprašanje sanacije državnih financ in našega narodnega gospodarstva v splošnem. Vlada je izdala v tem pravcu nekoliko uredb, ki naj bi po sprejetju v Narodnem predstavništvu oživele naše narodno gospodarstvo. Iniciativa vlade je bila sprejeta z velikimi upi in pričakovanji, treba bo pa seveda počakati efekta, preden bo mogoča definitivna sodba o »startu« naše gospodarske krize.

Obisk kralja in kraljice v Zagrebu ob kraljevem 45. rojstnem dnevu je pokazal, kako zvesto vdana je kraljevskemu domu hrvatska prestolnica, in navdušene manifestacije so vnovič dokumentirale svetu, kako globoko utrjena je zavest edinstva v jugoslovanskem narodu in da je ni sile, ki bi jo mogla še kdaj omajati.

Bolgarija

Jedva se je povrnil g. Mušanov iz Beograda domov, mu že grozi pošast ministrske krize. Treba je namreč vedeti, da so bolgarske finance v uprav derutnem stanju. Bolgari so marljiv kmečki narod, ki pa ne more — razen tobaka in opija ter rožnega olja — skoro nikamor prodajati svojih agrarnih pridelkov. Narodna banka nima deviz niti za najnujnejše potrebe, o kakem transferiranju državnih in privatnih obrestnih vsot ali anuitet pa tudi skoro ni govora. Vlada g. Mušanova se zdaj trudi urediti problem razdolžitve kmeta in ostalih dolžnikov, in ji je uspelo, da je njen projekt dobil sankcijo finančne komisije Društva narodov. Tu pa je v sobranju zadel g. Mušanov na trd oreh. Tako liberalci kakor radikali so napovedali Mušanovu boj, pa tudi zemljoradniki so si pridržali pravico, formulirati nekaj sprememb, ki pa bi sliko Mušanovega koncepta tako popačile, da bi ga finančna komisija DN več ne spoznala in seveda tudi ne priznala. Ni torej izključeno, da pride že v kratkem do padca g. Mušanova. Čisto nejasno pa je kljub stališču agrarcev vprašanje, kdo bo po Mušanovu vodil usodo Bolgarije. Nam Jugoslovanom to ne more biti vseeno. Pisec teh beležk je slučajno dober poznavalec bolgarskih političnih in parlamentaričnih razmer, zato pa: dal Bog, da se »demokratičeski sgovor« ne pojavi več na pozornici. Boljše je vsekakor, če ostane g. Malinov s podporo zemljedelcev.

Španija

V Španiji je po odstopu vlade g. Azane nastopil majhen intermezzo: vlada g. Barriosa. Kakor je pred polomom monarhije nasledil Berenguer Primo de Rivero, tako je moral za več ali manj ekstremnim levičarjem Azano priti nujno Barrios, ki je bil nekak strelovod španske politike. Socialisti so se silno zaleteli, ker niso računali s konzervativnim duhom španskega naroda, zato se ni čuditi, če so 19. novembra docela pogoreli. Z žensko volilno pravico so si samo pripravili teren za političnо katastrofo levičarstva. Že v prvem »srečanju« dne 19. novembra so si skoro polovico vseh mandatov razdelile frakcije desnice in centruma, v katerem igrajo radikalni socialisti pod vodstvom bivšega zunanjega ministra Lerrouxa glavno vlogo. Dne 3. decembra so bile ožje volitve v malone 30 okrožjih in tudi topot so — s pomočjo žensk — zmagale konservativne in desničarske stranke. Barrios je odstopil, za njim pa je sestavil vlado Lerroux, ki obeta nekako republikansko-liberalno-konservativno normalizacijo razmer, ki so jih hoteli anarho-sindikalisti s pobunami izrabiti za svoje temne namene.

Sovjetska Rusija

V Moskvi se dogajajo čudne stvari: na Lubijanki, cesti, ki se je ogibljé vsak pošteni človek s strahom v srcu, je zgorelo celo poslopje »čeke« (G. P. U.), zažgali so uradniki, ki jih je zasledoval generalni državni pravdnik zaradi raznih zlorab, da sovjetske oblasti ne bi našle kupov kompromitirajočih aktov. Zdi se, da je politični sistem zašel v SSSR v globoko krizo. Litvinov sicer žanje zunanjepolitične uspehe, toda notranjepolitično Sovjetska Rusija zdaleka ni tako konsolidirana, da bi utegnila odoleti kakršnemukoli pritisku. Ljudske mase so v

Poglejte, čudo se godi — kaj more nek' to biti?

nega preporoda. Mehanično v kratki dobi se take reči ne dajo izvesti.

Saj vidimo, kako smo še polni stare miselnosti in kako je nevarnost, da zlezemo spet nazaj v razmere, katerih nas je hotel osvoboditi naš kralj. Spet bi radi strankarili, spet terorizirali, spet se plazijo okoli temne sence denuncijantov . . . Zato imajo popolnoma prav vaši mariborski gospodarstveniki, ko opozarjajo, da bomo po tej poti kmalu spet tam, kjer smo bili pred 6. januarjem 1929. Saj to zlasti na Slovenskem že občutimo, to se je že pri zadnjih občinskih volitvah pokazalo, kam vozimo.

Pa pravijo tisti, ki hočejo po vsej sili imeti stranko, da bi po tej lestvi prišli kam navzgor: Ena stranka naj bo, v kateri bo ves narod. Jaz pa pravim: Če je narod zedinjen, kaj mu potem treba stranke? Sploh pa: Nobena stranka ne združuje naroda, ampak ga cepi, ker vsaka stranka izziva protistranko.

Ne, lepa hvala za politične stranke, imamo žalostnih izkušenj z njimi za sto let dovolj. Kaj pa je spravilo državo pred petimi leti skoraj na rob prepada in primoralo vladarja, da je udaril? Našemu narodu ni treba nobene stranke, treba mu je pomirjenja in prerojenja v duhu edinstva in ne smemo dopustiti, da bi ta proces kvarila kaka stranka.

Sicer pa danes niti ni in ne sme biti časa za strankarjenje, ker je to samo potrata moči naroda, ampak mora vse dobre državljane zanimati in klicati na delo samo en problem: Kako si pomagamo v današnjih težavah in nadlogah, ki nas tarejo, kako se izkopljemo iz težke gospodarske krize?

Pred petimi leti je bila v nevarnosti država, zato je moral priti šestojanuarski režim. Danes pa je v nevarnosti narod, ki pada v čedalje večjo bedo materijalno in moralno (kriminalna kronika je od dne do dne strašnejša!), zato bi bile zopet nujno potrebne sankcije à la 6. januar.

V nedeljo smo v cerkvi molili za kraljevo zdravje. Jaz sem molil: . . . pa da bi ljubi Bog našemu dobremu kralju dal tudi dobrih sodelavcev!

Pozdravljam lepi, nemegleni Maribor!

Aemonus.

Osveta kitajske plesalke

(Iz poročila francoskih listov)

Claude Cheval je bil mornar na francoski križarki »Jean Michelot«, ki je bila zasidrana takrat pred Šanghajem. Med tovariši Claude Cheval ni bil priljubljen, bil je surov pretepač, čegar pesti so padale kakor kovaška kladiva.

In vendar: eno bitje tu v Šanghaju ga je ljubilo. To je bila mala Džung-Mingtaj, ki je plesala v neki beznici in si kljub temu bila ohranila otroško-nedolžne oči. S temi očmi je ljubkovala medvedjo postavo mornarja Chevala, da bi mu izpolnila želje, še preden jih je izrekel. Zakaj ta mala plesalka je ljubila prvič v življenju.

Cheval se je nekaj tednov z njo zabaval, potem se je pa naveličal male zaljubljene Kitajke. Hotel ji je to surovo povedati v obraz, za take reči se on ni dosti menil, vseeno pa je bil vesel, da mu tega ni bilo storiti. Zakaj prav takrat je križarka »Jean Michelot« dobila povelje, da odplove drugam. Tako je torej Claude Cheval jemal vroče slovo od male Kitajke. Saj je za vedno, si je mislil, semkaj me ne bo nikoli več. Dekletu pa je dejal: »Čez leto dni se zopet vidiva.« — »Čakala bom nate,« je ihtela Džung-Mingtaj med vročimi poljubi.

Francoz je izpolnil svojo obljubo proti svoji volji. Zakaj nekega dne je križarka »Jean Michelot« zopet priplula v Šanghaj. Mala plesalka je čakala v pristanišču in vsa blažena objela svojega mornarja. On pa jo je besno udaril v obraz. »Izgubi se, bil sem te že lani sit.« Nato je ravnodušno odkorakal in zavil v bližnjo krčmo, kjer so rdečelase Rusinje mornarjem slajšale življenje.

Mala Kitajka se je pobrala, njen obraz je bil smrtno bled, ko je strmela za odhajajočim Francozom. Potem je rekla tako glasno, da jo je slišal stražnik mednarodne policije, ki se ji je bil približal, videč prizor med Kitajko in mornarjem, a ni imel več povoda poseči vmes. »Tega ti ne ostanem dolžna,« je zaklicala, »jaz znam čakati!«

Tisto noč je Claude Cheval težko pijan prikolovratil na svojo ladjo in ko ga je dežurni častnik radi tega prijel in poklical stražo, da ga odvede v zapor, je Cheval pobesnel, izdrl nož in ga zasadil častniku v prsa.

Častnik je okreval, sicer bi bilo vojno sodišče Chevala obsodilo na smrt. Tako pa je bil obsojen na dosmrtno deportacijo na Hudičeve otoke.

Tam je Claude Cheval dvakrat poizkusil pobegniti, a šele tretji beg se mu je posrečil. Dospel je v Venezuelo in je v pristanišču La Guaira naletel na angleškega kapitana, kateremu so bili ušli trije mornarji. Z njim je Claude Cheval odplul v Belfast. Tam je bilo še več kapitanov, ki se niso preveč zanimali, od kod in kaj so ljudje, ki so se jim ponujali. Enemu je zadostovalo, ko mu je Francoz izjavil, da se imenuje Courtois in da je ladijski kuhar.

»Clinkerton«, tako se je imenovala ta gostoljubna ladja, je dve leti prevažala razne tovore ob afrikanski obali. Claude Cheval se je medtem odebelil in zrasla mu je kuštrava brada, tako da ga lastna mati več ne bi spoznala. In ni se več bal francoskih pristanišč. Ampak neprijeten občutek ga je

Rusiji apatične, nihče ne veruje več, da je mogoča kaka rešitev izpod boljševiškega jarma, vsi upi nacionalnih in nezadovoljnih slojev naroda se opirajo na Japonsko. Vojna z Japonsko bi z absolutno gotovostjo izzvala protirevolucijo, ker se sedanji režim jedva še opira na bajonete rdeče vojske. Vsi pakti, ki jih je Litvinov doslej sklenil, so le pole papirja, na katerem ni podpisa ruskega naroda. Rusija ostane tudi v bodoče sfinga. Na Poljskem je to sfingo spoznal edinole maršal Pilsudski, ki noče vezati usode poljskega naroda na interese male vladajoče klike židovsko - georgijskih despotov.

F. G.

KULTURNI RAZGLED

Mariborska kulturna kronika

V petek je pod okriljem **Ljudske univerze** v dvorani kina Apolo predaval predsednik zagrebške Akademije Znanosti, univ. prof. dr. G. **Manojlović**, o Aleksandru Velikem in njegovem pomenu. Predavatelju je s toplim, od ljubezni do predmeta ožarjenim predavanjem uspelo, da nam je človeško približal čudoviti lik Aleksandra Velikega in njegovo, morda najzanimivejšo dobo v grški zgodovini. Predavateljeva izvajanja so izpopolnjevale lepe skioptične slike o stanju grške kulture pred in med njeno ekspanzijo na Vzhod.

V soboto popoldne se je ob običajni udeležbi vršil **občni zbor Zgodovinskega društva.** Iz poročil predsednika prelata dr. Fr. Kovačiča, tajnika prof. F. Baše, blagajnika g. Vrabla ter prof. J. Glaserja kot upravitelja društvene knjižnice, ki je inkorporirana v mariborski Študijski knjižnici, se je dalo sklepati na neumorno delo te peščice znanstvenikov-idealistov, ki je zmožna, da v času krize izdaja take publikacije kakor je ptujska številka Časopisa za zgodovino in narodopisje. Temu gotovo izredno uspelemu znanstvenemu almanahu bo, kakor je upati, sledila tudi mariborska številka. Razen tega so v načrtu nekaki seminarski večeri, v katerih se bodo obravnavali razni znanstveni problemi. Če premislimo, da je Zgodovinsko društvo organiziralo arheološka izkopavanja, ki se vršijo pod odličnim vodstvom profesorja Fr. Baša, se šele zavemo velikega pomena te naše edine strogo znanstvene institucije v Mariboru.

Cankarjev spominski večer »Svobode« je pokazal, kako prehaja Cankar zmirom bolj v duševno last tistih, ki jim je bilo njegovo delo v prvi vrsti namenjeno. Pd morda nekoliko premrtvih »Hlapcih«, iz katerih je režiser spretno eliminiral vse osebne doživljaje Jermana, se je vrstilo nekaj prizorov »Hlapca Jerneja« z že dokaj izšolanim recitacijskim zborom. Kot konec je sledilo nekaj alegoričnih prizorov. »Cankar je med nami«, ki so bili sestavljeni iz citatov Cankarjevih del, posebno »Bele krizanteme«. Misel te alegorične slike je gotovo dobra, a izvedba je občutno predolga in skoraj utruja. Sicer pa je sobotna predstava pokazala nekaj talentov, iz katerih se utegne razviti še močan proletarski oder.

Za nedeljo imam kot kulturno prireditev zabeležen obisk razstave **»Petorice«.** (Prepričan sem namreč, da si jo je do nedelje že vsak kulturni Mariborčan ogledal.) Slikar Kos, ki smo ga doslej poznali bolj po njegovih mehkih, včasih celo mehkobnih akvarelih, se nam tu predstavlja s serijo močno socijalno humanitarno občutenih grafik. Z enostavnimi sredstvi dosežene realistične karakteristike našega malega človeka morajo ostati v spominu. Nekak ressancé teh grafik je njegovo olje: »Človek s ceste«, ki je videti kakor kak program.

Gotovo najtemperamentnejši med njimi je A. Sirk. S svojo impresionistično drzno tehniko in veseljem nad močnimi barvnimi efekti nam približuje naše slikovite južne kraje. V portretih je zanimiva njegova pot od »Mary« do avtoportreta. Pozornost vzbuja njegova precej posvetna »Primorska madona«. Njegovi »Ribiči« in »Kosci« bi mogli napovedovati dinamičnega socialnega umetnika.

Dočim ima K. Jirak veselje nad bujno plastičnostjo teles (»Dekle med trtami«, »Žanjice« in »Likof«) je Fr. Košir psihološko močan portretist (»Deček«, »Deklica«). Seveda ne smemo pozabiti njunih pokrajin (Jirakovi pasteli in Koširjeva: Sora!).

Najmanj je razstavil najmlajši med njimi Z. Didek. Razen tihožitja »Plug s sončnicami«, ki preseneča po svoji toplini, je zanimiva njegova »Sedmina«.

Vseh pet razstavljalcev je mimo časovnih programov in struj izbralo domačega človeka in domačo zemljo kot sujet.

Minuli pondeljek je priredilo **Žensko društvo** predavanje Milice **Stupanove** o ženi v poklicu.

Torkovo predavanje Vladimirja **Levstika** na Ljudski univerzi o poslanstvu slovenskega jezika je privabilo ali radi slovečega imena ali pa radi aktualnosti problema polno dvorano ljudi. V vzornem oderskem književnem jeziku in uprav levstikovskem slogu nam je predavatelj orisal pomen vsakega narodnega jezika sploh, razvil usodo slovenske besede od Trubarja pa tja do njenega največjega tvorca — Prešerna in predočil poslanstvo slovenščine, ki je kot najizrazitejša bitnost narodove individualnosti strnila Slovence v boj za svobodo. Ob koncu je v zanosnih besedah obračunal z zanešenimi likvidatorji slovenskega jezika. Človek bi si samo želel katerega izmed njih na predavanju. Ljudski univerzi pa moramo biti za ta večer od srca hvaležni.

V sredo se je vršila pri »Svobodi« živahna diskusija o odnosu med ženo in možem pod vodstvom g. **Eržena.**

Jaro Dolar.

Božična razstava punčik v Parizu.

GOSPODARSKI RAZGLED

Revija mariborskih podjetij

V 1. številki »Razgleda« smo predstavili našim čitateljem osebnost in podjetje g. Vilka Weixla, načelnika trgovskega gremija, kot reprezentanta mariborskega trgovstva. Danes pa naj seznanimo čitatelje s predstavnikom mariborskega obrtništva.

Franjo Bureš — urarna

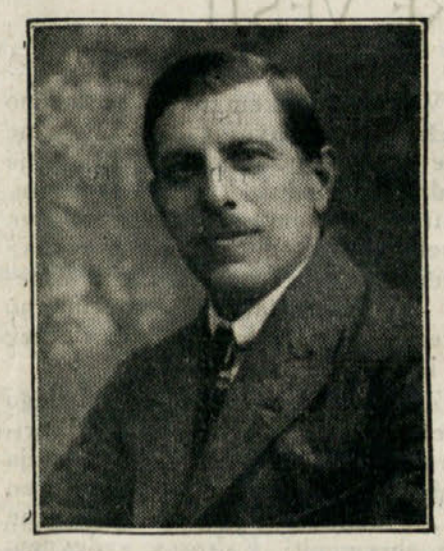

Bilo je na konferenci mariborskih gospodarskih predstavnikov, ki se je bavila z vprašanjem izdajanja lastnega glasila in ki je dala pobudo za pokrenitev »Razgleda«. Na tej konferenci, ki je bila za mene časnikarja zelo zanimiva, sem se seznanil z g. Burešom. Že prej so me bili opozorili nekateri gospodje, da je zelo važno, kakšno bo v tej stvari mnenje g. Bureša. Zato sem med debato pozorno opazoval njegov obraz, da bi kaj razbral z njega, kaj in kako misli ta mož. Toda nič se ni zganilo v tem obrazu; mirno in tiho je ždel za mizo in samo poslušal, pazljivo poslušal. In šele, ko so vsi konferenčniki po vrsti povedali svoje mnenje, tedaj je zadnji spregovoril g. Bureš. Ni rabil veliko besed, a kar je izrekel, to je bilo zlato. Pravo zlato.

Toplo čuvstvo je tedaj vzvalovilo v mojem srcu do tega moža in na mah mi je postalo razumljivo, zakaj uživa v vseh krogih toliko simpatije, spoštovanja in ugleda. Zlata vreden človek, so se mi o njem izrazili njegovi prijatelji. In to je velika beseda.

Da, ta František Bureš, ki je kot 18-leten mladenič, urarski pomočnik, iz svoje češke domovine prišel dol na jug med brate Slovence, si tu v Mariboru v kratki dobi ustvaril lastno obrtnijo, in se z vsemi tistimi vrlinami, ki so dragocena dediščina husitske krvi: neugasljiva gorečnost, železna volja in nezlomljiva vztrajnost — povzpel do tako prominentne vloge, kakor jo igra danes v našem obrtništvu in sploh v našem gospodarskem življenju.

»O naš František, ta pa je nekaj!« tako mi je rekel g. nadzornik Založnik, ko sem ga poprosil za malo podatkov o današnjem delokrogu g. Bureša. — »To je mož, majhen po postavi, toda pravcat velikan po delokrogu, ki mu ga je naprtilo neomejeno zaupanje naših gospodarskih krogov v njegovo delavnost, solidnost in poštenost. Torej poslušajte in beležite!« je dejal g. nadzornik, »naštel vam bom samo nekaj poglavitnih njegovih funkcij.«

Evo: predsednik Okrožnega odbora obrtniških združenj, predsednik združenja urarjev, zlatarjev, pasarjev in sorodnih strok, predsednik uprave mariborske poslovalnice zbornične ga obrtno-pospeševalnega zavoda, član zborničnega sveta ZTOI, član uprave mariborskega gospodarskega predstavništva, član reklamacijskega odbora pri davčni upravi mariborski, predsednik razsodišča v Slovenskem obrtnem društvu, član ravnateljstva OUZD, član mestnega občinskega sveta mariborskega, ravnatelj Mestne hranilnice mariborske, član ravnateljstva ljubljanske podružnice Obrtne banke, predsednik mariborskega Češkega kluba, član uprave mariborske Sokolske župe. Ali hočete še več?

Najznačilnejša je funkcija predsednika Okrožnega odbora, ker baš to mesto značilno obeležuje vse delovanje g. Bureša in mu daje smernice tudi za izvrševanje vseh drugih funkcij. Ni zabavno predsedovati organizaciji nad 6000 obrtnikov, organiziranih v 48 združenjih, ki ne spijo, ampak skoro brez izjeme pridno delujejo, zborujejo, protestirajo, zahte-

---

le obšel za trenutek, ko je kapitan razglasil, da je dobil tovor za Šanghaj. Pa se je brž spet pomiril Claude Cheval, češ, tudi v Šanghaju je ladijski kuhar Jules Courtois isto tako pravi kakor kje drugje, in vojnega mornarja Chevala se danes po sedmih letih živ krst ne bo več spominjal. In tako se je Claude Cheval tudi v Šanghaju brez strahu podal na suho. Bil je radoveden, kako je še kaj tam po beznicah, kjer je nekoč popival. Samo tistega kraja v pristanišču, kjer je bila takrat zasidrana križarka »Jean Michelot«, se je nehote daleč izognil. Pri tem se je skoro zadel ob stražnika mednarodne policije in zdelo se mu je, da mu je znan. Toda stražnik se zanj ni zmenil.

Naenkrat pa je stražnika zasukalo. Zakaj mala, drobna Kitajka je bila skočila k mornarju in mu kriče visela na vratu: »Morilec! To je on! Primite ga!« Kričala je tako strašno, da se je takoj nabralo okoli njiju vse polno ljudi.

Claude Cheval se je izkušal otresti te divje mačke, toda Džung-Mingtaj, mala plesalka ni izpustila, in se ni zmenila za težke udarce njegovih pesti. Slednjič pa jo je le vrgel od sebe in izkušal pobegniti. A ni se mogel preriniti skozi mrožico in tudi stražnik ga je že prijel, kateremu je pribitel na pomoč še drug stražnik. Cheval in Kitajka sta bila odvedena na stražnico.

Skrušeno je sedel Claude Cheval pred policijskim častnikom. Izgubil je igro, kajti mala Džung-Mingtaj, ki se je bila v teh sedmih letih postarala, je s prstom kazala nanj: »On je tisti, ki me je udaril, ki je zabodel svojega oficirja in ki je potem pobegnil iz kaznilnice. Zunaj pred stražnico je nabita njegova tiralica. Obrijte mu brado, pa boste videli, če je to njegova slika. Odpnite mu srajco, pa boste videli tetovirana znamenja na njegovih prsih: Sidro, srce, bodalo in trobojnico.«

Vse je bilo res tako, in mornar je samo zastokal: Da, jaz sem Claude Cheval.

Kitajka je težko dihala. Okoli njenih ustnic je igralo nekaj kakor zadoščenje, in prvi stražnik se je zdaj spomnil na tisti prizor pred sedmimi leti v pristanišču, ko je evropski mornar udaril malo Kitajko s pestjo in je ona zaklicala za njim: Tega udarca ti ne ostanem dolžna!

Razumel je zato, da se je zdaj radovala svoje osvete. Razumel pa ni, zakaj je mala plesalka tako žalostno povesila glavo, ko je odšla in se zadnjikrat ozrla na uklenjenega mornarja.

Lovski paradiž.

Ta je vsekakor na Novi Zelandiji, kakor nam poroča znani časnikar in svetski popotnik Richard Katz.

V vode Nove Zelandije, ki so prvotno poznale samo jegulje, belice in lipane, so leta 1869. angleški sportni ribiči zasadili prvi postrvji zarod. Zdaj so te vode tako polne postrvi, da si tega Evropejec niti predstavljati ne more. Za primer navajam iz uradnega poročila državnega ribarskega nadzornika samo tole: V jezeru pri Rotorni ujeta rjava postrv je tehtala 27½ funta. — Mr. W. Ferris je v 83 dneh nalovil 805 postrvi v skupni teži 2893½ funtov, in to samo na umetno muho.

Seveda niso vse reke in potoki Nove Zelandije enako bogati rib. Toda v pravem postrvjem revirju severnega otoka, kjer je več sto potokov in nekaj tucatov velikih jezer, lahko vržeš trnek v vsako vodo, ne da boš razočaran. Nedavno je neki ribič po šestih urah prinesel domov 38 postrvi, ki so skupno tehtale 104 funte. V gorskih vodah Tongarira ni dvajsetfuntna postrv nikaka posebnost. Ugodno podnebje z malo mraza in veliko toplih solnčnih dni, varnost pred večjimi roparicami in zaščita s pametnimi zakoni, vse to pomaga, da so se ribe tako silno zaredile.

A to velja tudi za divjačino, ki so jo presadili semkaj iz evropske domovine.

Leta 1861. so iz Anglije importirali jelena z dvema košutoma, dve leti pozneje še enega jelena in dve košuti in od teh šest živali izvirajo velikanske jelenje črede, ki se danes pasejo po Zelandiji. Cesar Franc Jožef je podaril nekoč Novi Zelandiji nekaj gamsov, zdaj jih je po ondotnem gorovju na tisoče.

Neki angleški ljubitelj lova je importiral divje kunce. Dvajset let pozneje je moral pobegniti pred splošno jezo farmarjev, zakaj kunci so se pomnožili v milijone in ogražali poljedelstvo. Farmarji so se poizkušali ubraniti kuncev z njihovimi sovražniki, kunami, podlasicami in dihurji. Toda ti mali roparji so takoj potuhtali, da je veliko laže in prijetneje loviti ptiče kivije, ki nimajo peruti.

Ko je vlada napovedala vojno kunam, da zaščiti kivije (Nova Zelandija ima v svojem državnem grbu kivija, zato uživa ta ptič velik ugled), je bilo že prepozno: Kune so se bile naučile od kuncev, kako se je treba množiti, in zdaj jih je več, kot pa imajo lovci nabojev.

Divji prašiči so že tudi postali prava nadloga, zlasti odkar so pogruntali, da so mlada jagnjeta zelo okusna, in stari merjasci so tako predrzni, da morajo podeželski pismonoše hoditi oboroženi s puško.

Dasi je lov tukaj takorekoč prost (lovska karta za državne revirje stane malenkost) in lovci pridno streljajo, se vseeno divjačina čedalje bolj množi.

Kakšna manj bogata in manj sportna dežela bi ribištvo gotovo trgovsko izkoriščala. Toda vlada Nove Zelandije je izdala stroge zakone, ki dovoljujejo samo sportni ribolov in ki določajo, da nihče ne sme postrvi kupovati ali prodajati. Na sportni način, to je z umetno muho ali z blestavcem (črv je prepovedan) sme loviti vsak, kolikor more, in sme svoj plen podariti, komur hoče. Oblasti mu celo pomagajo konzervirati njegov plen za lastno kuhinjo ali za kuhinjo kakega prijatelja. Urejene so državne prekajevalnice postrvi, ki so ribiču za majhen denar na razpolago. Toda nihče ne sme postrvi prodajati. Kdor hoče jesti postrvi, naj si jih nalovi sam, ali pa naj koga dobi, ki mu jih podari. Na prestopke proti ribolovnemu zakonu so stroge kazni, povrh pa še izguba ribolovne pravice. In čeprav je v tej razsežni deželi nemogoče kontrolirati posameznega ribiča, so prestopki zelo redki, kar priča o pravem sportnem duhu zelandskih ribičev.

Včeraj sem slišal imeniten dovtip — sem ga sicer pozabil, moram se pa še zdaj smejati, če se nanj spomnim.

vajo in predlagajo vse to na naslov predsednika Okrožnega odbora, ki mora imeti dobre živce, da ob neštevilnih upravičenih pritožbah glede davkov, šušmarstva, šol, cenenega kredita, ne obupa, marveč venomer posreduje, priporoča, skuša po možnosti najrevnejšim priskočiti na pomoč, pa še na ustmene intervencije daje svojim sotrpinom dobre nasvete. Je že vajen tega; saj je pred Okrožnim odborom že skozi sedem let načeloval tudi bivši Splošni zvezi obrtnih zadrug, ki je raztezala svoje območje preko vsega bivšega Spodnjega Štajerskega in preko 87 obrtnih zadrug.

To so podatki, kakor mi jih je dal g. nadzornik Založnik. Meni se je zavrtelo v glavi. In se vprašujem in se bodo gotovo vpraševali tudi čitatelji: Za Boga, kako pa zmore ta mož vse to ogromno delo, in kje mu sploh preostaja še kaj časa za svojo obrt in za svoj dom?

Ampak je g. Bureš pač čudovit človek. Še vedno najde nekako časa... in če vstopimo v njegovo trgovino, tam, kjer tiktaka toliko ur in opominja človeka, da čas beži, beži, da življenje strašno hitro poteka in da treba izrabiti vsako minuto... tam bomo g. Bureša težko našli, a našli ga bomo zadaj v delavnici, z lupo na očesu, sklonjenega nad kako uro.

Kajti g. Bureš, urar, je kakor dober primarij na kaki kliniki, ki vsakega bolnika najrajši sam pregleda in zdravi. Dobi g. Bureš bolno uro v roke, ne dá mu miru, da ne bi je sam pogledal in popravil. Mojster je le mojster... In ta ljubezen obrtnika do svoje obrti je to, tista močna ljubezen, ki ga vedno zopet prikleva na delavnico, ki je bila silna gonilna moč v vsem njegovem delu tako za lastno podjetje, kakor tudi za splošne interese obrtniškega stanu in ki ga je naredila tako zaslužnega za naše obrtništvo.

Ždi nemara tudi zdaj-le, ko to pišem, g. Bureš tam zadaj v svoji tihi delavnici, sklonjen na uro in z lupo gleda v kolesje, kjer žarijo rubini.

In tudi v njegovi duši žarijo rubini...

J. Fr. K.

GOSPODARSKE VESTI

Bolgarski gostilničarji v Jugoslaviji

Zveza združenj gostilničarskih podjetij v Ljubljani je dala pri Državni zvezi gostilničarskih organizacij v Beogradu pobudo, da povabi v našo državo bratske gostilničarje iz Bolgarije. — Ta zamisel naše gostilničarske organizacije je zelo dobra, saj je gostilničarstvo v prvi vrsti poklicano, stopiti v stike s stanovskimi tovariši v Bolgariji, da si pridejo ogledat našo državo in se poučijo o naših tujsko-prometnih prilikah. — Iz Bolgarije bi lahko dosegli stalni dotok posetnikov v našo lepo domovino, kar bi nam lahko donašalo mnogih koristi, hkrati pa pospeševalo bratsko zbližavanje. Več o tem drugič. Anos.

Združenje slaščičarjev in medičarjev

v Mariboru je sklicalo pretekli teden sestanek v hotelu »Zamorec«, na katerem so obravnavali važne strokovne in stanovske zadeve. Na sestanku sta bila navzoča tudi mariborska zastopnika zbornice T. O. S.

Gospodarska zveza z Jugoslavijo.

Sredi tega meseca je predaval prejšnji avstrijski kancler Steeruwitz v avstrijsko-jugoslovanski trgovski komori na Dunaju o tem vprašanju. Da je gospod Steeruwitz svoje nazore razvijal celo v komori, na katero ima naš konzulat nekaj vpliva in v kateri sodelujejo baje tudi jugoslovanski podjetniki, je značilno posebno za upoštevanje naših razmer v Dravski banovini.

Govoreč o razmerah v Evropi je naglašal, da si morajo male države same pomagati, ko velesile za to nimajo časa. Pomoč je mogoča na podlagi preferenc, kontigentov in dobre volje v vprašanju prometa in valute.

Vendar pa je treba — tako je povdarjal prejšnji avstrijski kancler — da vodijo gotovi sosedje, vključno Jugoslavija, račun o volji in mnenju Avstrije. »Če hočejo iztočne države kriti prehranilni primanjkljaj, morajo nakupiti v Avstriji isto toliko avstrijskih industrijskih izdelkov. **To pa morejo samo, če se odrečejo sedanji predalekosežni industrijalizaciji! Avstrija se ne more odreči notranji in lastni agrarni preskrbi** — dovoljuje pa neko primitivno zamenjavo proti izenačenju obojestranske bilance v obliki dam — daj.«

Druga izvajanja so bila splošna in znana. Poučno pa je za nas posebno to, da si avstrijski politiki in gospodarstveniki sicer lastijo pravico, da poleg industrije ščitijo, povečavajo in gojijo agrarni razvoj v taki meri, da bi čimprej krili svoje potrebe s svojim trgom. Če bodo pa vzlic temu še kaj potrebovali, naj bi jim dobavljale samo tiste države, ki se odrečejo industrijalizaciji — kaj pa da — Avstriji v korist.

To se imenuje »gojitev medsebojnih vez« s pomočjo avstrijsko-jugoslovanske trgovske komore.

POSNEMANJA VREDNO

V gospodarskem oziru se močno opaža novi državni zakon za dedne kmetije (Erbhöferecht). Hitler je uvidel, da škoduje kmetski samostojnosti in zdravemu razvoju kmetijstva posebno tudi delitev ali prevelika obremenitev pri podedovanju. Kmetije se zmanjšajo ali neprimerno obremenjujejo vsled dednih delitev ali izplačil in obrememb.

Zato se postavlja za podlago kmetija, katero bo mogoče pri primernem delu vzdržati. Taka kmetija se preko te vrednosti testamentarno niti po zakonitem dednem pravu ne sme obremeniti. Kakor v zadevnem koroškem zakonu, se mora izvršiti cenitev in razdelitev dedščine tako, da kmetija še lahko obstoji. Na ta način si ustvarja zdrav temelj, katerega zakon po svoje ščiti tudi pri opravičenem zadolževanju, ne pa pri neopravičenem in nepotrebnem.

PREOKRET V LIBERALNEM GOSPODARSTVU ANGLIJE

Kakor znano, se je v Angliji najmočneje uveljavil liberalizem kot nosilec ideje svobodne trgovine. Dolgo vrsto let je Anglija črpala iz te svobodne trgovine, iz individualne svobode trgovca poedinca in iz vseh zvez, ki jih je Anglija pri tem uporabljala kot največja svetovna moč, raztezajoč svoje mreže čez ves svet — toliko dobrin, da se je solnčil angleški narod v najvišjem življenjskem standardu.

Liberalizem pa je prišel danes v isto krizo, kakor Marksov socializem. Četudi Mussolinijeva Italija in Stalinova Rusija v tem pogledu še ni toliko odločevala, pa je začela postajati jako neprijetna za Anglijo zaščitna carina Amerike in dumping Japonske, ki prodaja svoje blago v angleške dominione deset in dvajsetkrat ceneje. Napram tem združenim napadom pa je morala tudi angleška država vzeti svojo industrijo pod posebno varstvo in selektivno nadzorstvo.

Ne več vsak po svoje in po liberalnih principih, ampak vsak samo v okviru državnih interesov — pod državnim vodstvom in z državno ugotovitvijo metod in množine. Liberalizem se poslavlja in interesi zapirajoče se države, ki varuje naprej sebe tudi v ekonomskih ozirih s tem, da posega v osebno trgovski razvoj — stopajo na njegovo mesto.

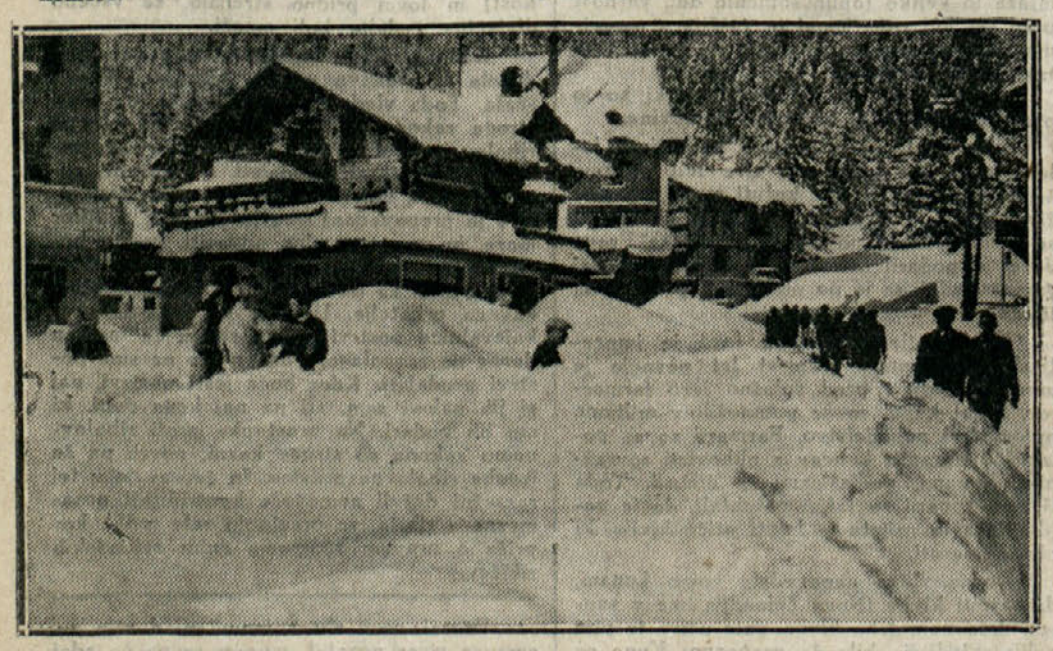

Silni snežni zameti v švicarskih Alpah so odrezali od sveta cele kraje.

Politika ptiča noja.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru se je te dni obravnavalo gospodarsko stanje Avstrije precej kritično. Govorniki so nastopali tudi proti temu, da prepoveduje avstrijska vlada časnikom kritično razmotrivanje avstrijskih gospodarskih težkoč. Poslanec Petznek je pripomnil doslovno: » Ali vlada res misli, da se bo slabo gospodarstvo že s tem zboljšalo, če časniki o tem ne smejo pisati, ko pa tisoči in tisoči v državi obupujejo in lakote umirajo. Javnost in inozemstvo se naj na ta način zavajajo samo v zmoto in naj ne zvedo ničesar o grozni bedi.

USODA DOLARJA

Senator Thomas iz Oklahome je izjavil zastopnikom tiska, da bi značila stabilizacija dolarja med 60 in 65 cent starega zlatega dolarja vojno napoved za kongres. Tako stabiliziran dolar bi imel za posledico, da bi nehalo plačevanje dolgov, ker bi dolžniki v tej previsoki vrednosti sploh ne mogli kaj plačati. On nasvetuje, naj se dolar stabilizira na polovico prejšnje vrednosti, za kar se bo dobila tudi večina v zveznem parlamentu. Pri nakupu zlata pa predlaga 41.43 dol. za unco zlato, kar istotako pomeni razvrednotenje dolarja za 50 odstotkov. Vendar bi pa vlada na ta način dobila toliko denarja, da bi lahko zmogla financiranje programa za oživljenje gospodarstva.

Mariborske sličice

I.

Sobota, tržni dan, vrvenje na Glavnem trgu. Tam pri mesarskih stojnicah naenkrat krik in vik. — kaj se je zgodilo? Tatica! Glej, tam-le jo že tira mesar sam na policijo (ker stražnika ni pri roki), tropa dečadi se vsuje za njima.

Razjarjeni mesar psuje in vleče svojo žrtev za lase, jo žene kot ovco v klavnico. Revna, slabotna ženska je to, v tenkem krilu, v raztrganih čevljih, in nič se ne upira mesarju, samo oči ji begajo semintje kot pomoči proseče. Na roki nosi cekar.

Eh, kaj neki bi mogla izmakniti in skriti v tem svojem cekarju? Kvečjemu malo mesa ali pa kako kost. Morda je mati, ki ima doma lačne otročiče, in ki bi jim rada skuhala za nedeljo malo tople juhe. In doma čakajo otročiči na mater in ne vedo, da jo hud mož za lase vlači po mestu. Sreča za otročiče, da tega ne vidijo!

Mučen prizor. In ljudje naokoli, nekateri gledajo to ravnodušno, nekateri se zgražajo ali pa se smejejo. Slednjič vendar zavpije nekdo na mesarja: Lase izpustiti! Sramota je to. Primite jo za roko!

Zdaj vpijejo tudi drugi na mesarja (vedno mora nekdo dati parolo, da se množica zgane!). Mesar vpije nazaj, vendar izpusti ženskine lase in jo za roko odvede v policijsko poslopje.

V isti čas drsa revna, pokašljujoča starka mimo mesarskih stojnic. Plašno se primika in odmika, da je ne bi imel morda kdo za tatico. Tedaj ji vrže dobrodušen mesar sam od sebe lep kos mesa v cekar: »Náte mamica, da bo kaj za nedeljo!«

Starka hvaležno sklepa vele roke, trudne oči se ji zarosijo.

»Že dobro, mamica, že dobro. Pa zmolite še zame kak očenaš, ko jaz ne utegnem.«

Usmiljenost in neusmiljenost hodita po svetu roko v roki.

II.

Kmečka ženska ponuja po hišah čebulo. Lepordečo, debelo čebulo, v vence spleteno. Vso ulico ob parku je že obšla, prodala pa menda ni nobenega venca.

Solnce je posijalo, za par uric se nasmeja topel jesenski dan. Pa se usedem malo na klop v drevoredu in se poigravam s pisanim listjem pod nogami, ko me opazi ženska s čebulo in preko ceste krene k meni.

»Kupite kaj čebule, gospod? Prosim, gospod, vzemite, tako dobra čebula, za dva dinarja jo dam, gospod, samo da kaj prodam.«

Dva dinarja venec, tako lepe težke čebule, to je zastonj. Toda, kaj bo meni čebula, nimam gospodinjstva.

Gledam žensko, mlada je, čedna, polna, okrogla lica z jamicami, beli zobje, sočne ustnice. Pa kupim venec za dva dinarja, samo da vidim njen veseli smehljaj in topli pogled njenih lepih oči. In za protinagrado dam ženski še ta praktični svet, naj ne ponuja čebule tod okoli, kjer imajo ljudje vrtove in sami pridelavajo čebulo, ampak naj poizkusi svojo srečo rajši po hišah sredi mesta.

Hvaležna mi je za nasvet in mi podari v slovo še en svoj smehljaj.

Z vencem čebule čez roko (s katerim ne vem kaj začeti) se sprehajam dalje po drevoredu in delam s tem očividno »dobro figuro«, ker se ženski svet tako ozira za menoj in se zlasti tisti dve srčkani punčiki tolko hihitata za mojim hrbtom. In tam na odprtem oknu vile sloni dama in se smehlja dol na me.

Pa ji podjetno pomaham z vencem čebule.

»No, koliko pa je?« vpraša prijazna dama.

»Samo štiri dinarje, milostiva. Lepa, zdrava čebula, vso sem že prodal po pet dinarjev, vam pa dam ta zadnji venec za štiri dinarje, milostiva, ker ste vi.«

»No, pa dajte sem.«

Tako sem napravil kupčijo s čistim dobičkom dveh dinarjev. In je ta kupčijska zadeva sploh zelo zanimiva in poučljiva.

Evo: Jaz sem kupil čebulo zato, ker mi je tista kmetica bila všeč. Gospa, ki poprej od kmetice ni marala čebule, jo je zdaj kupila od mene in to dražje zato, ker sem ji očividno tudi bil všeč. Iz tega sledi, da ni točno, da se, kakor pravijo, pri kupčiji prijateljstvo neha, ampak se pri kupčiji prijateljstvo lahko šele prav začne.

III.

Nedelja zvečer. Na Kralja Petra trgu čaka zakonska dvojica na avtobus. On je vidno židane volje, se veselo ogleduje po ljudeh in poizkuša narodno pesmico.

Ona: Tak za božjo voljo, daj mir. Mene je kar sram. Nehaj že peti, saj morajo ljudje opaziti, da si spet pijan!

On: Saj je vseeno. Če bi bil enkrat trezen, bi pa tudi opazili.

Joe.

SPORTNI RAZGLED

Pohorje — edinstveno smučišče Jugoslavije

Dr. Fran Mišič

odlični planinski pisatelj, avtor knjige »V poročju bistre Savinje«, ki je dosegla rekord na slovenskem knjižnem trgu: komaj izšla — že razprodana.

Markirana pot, ki vodi čez Pohorje od vzhoda do zahoda, od Maribora, Radvanja in Hoč do Slovenjgradca ali Dravograda, je dolga okoli 60 km. Ne dosti krajša je proga, ki jo lahko prevozi izurjen smučar, ne da bi spotoma naletel na resno oviro, ki bi ga prisilila, da nadaljuje pot brez smuči.

Druga znamenitost te edinstvene smučarske ceste je v tem, da gre od sv. Bolfenka nad Radvanjem (1037 m) do Velike Kope (1542 m) vedno v višini nad tisoč metrov. Povprečna višina poti v vzhodnem delu gorovja, segajočega do Rogle (1517 m), znaša 1300, v zapadnem delu od Rogle do Velike Kope pa 1500 m. V taki višini tako dolge smučarske poti Jugoslavija nikjer drugje nima. Zakaj ne? Ker spadajo ostale jugoslovanske gore in planine k apneniškim Alpam, ki so skalnate, divje raztrgane, razdrapane in razrite, polne strmin in nepremagljivih prepadov. Pohorje pa spada k Praalpam, kojih najznačilnejša poteza v njihovi zunanji obliki so lahno ukrivljeni, podolgovati in gladki hrbti z neznatnimi položnimi kopastimi vzpetinami.

Izvajanje belega sporta po pohorskih hrbtih, vrhovih in planinah je sedaj, ko so podružnice SPD v Mariboru, v Rušah in Konjicah svoje glavno organizatorno delo za smučarstvo že izvršile, omogočeno tudi na razdalji med sv. Bolfenkom nad Mariborom in Veliko Kopo nad Slovenjgradcem.

Vzhodni konec Pohorja, Reški vrh, že dobiva polagoma lice avstrijskega Semeringa. Komaj pol ure hoda najdeš tu štiri postojanke, vse v višini nad 1000 m. Gostilna s prenočiščem v nekdanji cerkvi sv. Bolfenka stoji na severni strani; na južnem pobočju Reškega vrha čepi pod zasneženimi smrekami domača gostilna Kop, se smeji v radioaktivnih žarkih višinskega solnca »Mariborska«; —

Cenjenim naslovom, katerim smo poslali na ogled prvo številko »Razgleda«, pošiljamo tudi še drugo številko in vljudno prosimo, da nam po položnici, katero smo priložili prvi številki, nakažejo naročnino, — v kolikor niso medtem tega že storili, — da bodo potem redno prejemali list.

Od tretje številke nadalje bomo pošiljali list samo tistim, ki so se do tedaj nanj že naročili.

Vljudno vabimo na naročbo. — »Razgled« stane četrtletno Din 20.— in je plačati najmanj četrtletno naročnino.

Vsem prijateljem, naročnikom, oglasnikom, čitateljem in sotrudnikom želimo

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE!

Uredništvo in uprava »Razgleda«.

»Pohorski dom« pa v vsem svojem razkošju ponosno gleda dol na širno Dravsko polje. To je ona velika tretja prednost pohorskega smučišča, da smučar za prenočišča in za prehrano ni nikoli v zadregi. »Ruška« (1250 m), ki ima kakor »Mariborska« lepe travnike za vežbanje, »Hlebov dom«, koča na Klopnem vrhu (1280 m), idilična koča na Pesku (1380 m) s stalno smuško šolo in najvišje ležečo skakalnico, križišče vseh smučarskih prog na Pohorju, posebno pa »Senjorjev dom« (1525 m), najvažnejše oporišče belega sporta v zapadnem Pohorju pa tudi Teizljev dom, — vsi nudijo gostu tudi v najhujši zimi prav vse, kar potrebuje in omogočajo večdnevne ture brez nahrbtnika.

Moderna skakalnica za streliščem pri Spodnjem Radvanju, ona pri Sv. Lovrencu na Pohorju, pri koči na Pesku, nanovo napravljena smučarska pot od »Ruške« naravnost na kolodvor v Rušah, pa tudi znamenita sankališča od sv. Bolfenka v Radvanje, od »Mariborske« v Hoče, od sv. Areha v Ruše vršijo velevažno nalogo za podvig belega sporta na Pohorju.

Do Rogle je Pohorje gozdnato. Kljub temu je tudi ta vzhodni del za smučanje dober, ker so izvršene poti tod vse široke in se sneg šele pozno začne taliti. Zapadni del od Rogle do Velike in Male Kope pa je eno samo idealno, skoro neskončno smučišče, ki se kakor počasni in dolgi valovi mehkega morja dviga in lahno pada preko odprtih, jasnih in solnčnih hrbtov, goljav in planjav. Tu lahko krmari tudi začetnik, počasi in previdno; vedno bo imel dosti časa in prilike občudovati prekrasno zimsko naravo okoli sebe in v sinjih daljavah. V lesku in blesku zimskega solnca gleda na zasnežene neme velikane treh držav, na Savinjske planine in Karavanke, na Dolomite in na Veliki Klek z ledenikom Pastirico. Vozi se skozi stekleni grad pravljične pohorske vdove Hudovoljne, črez zamrzla Šentlovrenška jezera. V globoki Šiklarici, na zračnem Jezerskem in Črnem vrhu na obeh Kopah pa bo mojster v smučanju po strminah v pršiču in v labirintu snežnih zametov in zastrug lahko pokazal svojo umetnost v lahnih, v prečnih skokih, v telemarku in plugu.

Ko v Apneniških alpah smučanje zaradi plazov, radi srena in požledice ni več mogoče, marca in aprila meseca je pohorsko smučišče od Rogle do Kop še vedno odprto in porabno, dokler najlepši pohorski ptič ruševec ne zapoje svoje prve pesmi o ljubezni in pomladi.

Fr. Mišič:

Gospod doktor, vi kot ženski zdravnik boste pač najbolje vedeli, katera so najboljša leta pri ženski.

»No, po mojih izkušnjah, tistih deset let med 28 in 30.«

Senjorjev dom na Pohorju, 1532 *m*, Središče zimskega sporta Foto Vales, Maribor

Smučarski Božič

S posebno vnemo se letos naši smučarji pripravljajo na Božič. V vseh središčih naših smučarskih rajonov je že vse pripravljeno za dostojen sprejem bele armade. Pohorje prednjači tudi v tem oziru in SPD je vse storilo, da slehernemu nudi prijetno streho. V vseh postojankah so kaj pridni gospodarji in naše čile oskrbnice preuredili, presnažili in marsikje obnovili notranjost koč, mestoma tako vsestransko, da bodo presenečeni tudi razvajenci. Sedaj pa le gor na pohorske vrhove!

Da kar začnimo. Pri Senjorjevem domu, Mariborski koči in na Pesku bodo za Božič otvorjene stalne smučarske šole pod vodstvom veščih učiteljev. Tečaj bo tudi na Klopnem vrhu in pri Pohorskem domu, slednji bo trajal, dokler bo kaj snega. Seveda računa tudi Sv. Areh na prihod smučarjev, ki jim bo tudi letos nudil vse dobrine svoje gostoljubnosti.

Tudi ob vnožju Pohorskega grebena je letos opaziti živahno gibanje. Prav posebno na Činžatu si obetajo veliko sezono. Sv. Lovrenc bo odslej tudi pozimi propagiral svojo lepo okolico. Od Božiča naprej bodo tam stalni tečaji kakor na Činžatu. Smučarje bo seveda z odprtimi rokami sprejela tudi prijazna Ribnica, ki je bila še lani središče belega sporta. Potem pride še idilični Rimski vrelec, ki na njegovo stalno smučarsko šolo in krasne terene posebno opozarjamo.

Komur se hoče še više, bo pa pohitel v Mežiško dolino in na Uletovo kočo na tajinstveni Peci in tam užival romantiko švicarskih gora. Seveda bo tudi prijazna Urška gora gostov vesela, ki nameravajo prebiti Božič v njenem Planinskem domu.

Snega je sedaj povsod dovolj, pa je letos izbira lahka, zato pa tudi težka. Smučar, veseli le bodi povsod, zato le pohiti na smučarski Božič! Smuk.

Spomini na svetovno vojno

Pod tem zaglavjem priobčujemo prispevke bivših bojevnikov, v katerih opisujejo svoje doživljaje v svetovni vojni, in vabimo vse čitatelje »Razgleda«, ki so bili na fronti, naj nam kaj napišejo iz svojih spominov.

Rekrut v tretjo ofenzivo na goro Sv. Gabrijela

Bivši bojevnik g. France Kosmač, stavbenik, Zg. Gameljne pod Šmarno goro, pripoveduje:

»Pokazali so jim še to parado, preden jih vržejo tja v pekel,« je rekel ogorčeno zapostavljeni narednik, ko smo šli od cesarske maše 18. avgusta l. 1917. S temi besedami nam je, 17—18 letnim fantičem, izbil zadnjo romantiko o vojni, o kateri mora sanjati mlad človek.

Ponoči smo odšli iz okolice Št. Petra na Krasu ter po naporni hoji prišli v Vitovlje, po počitku pa k polku v tretjo linijo. K deveti stotniji so nas dodelili 34. V gostem leševju so nas sprejeli fantje, ki so skoro vsi imeli odlikovanja. Med upisovanjem se pa neopaženo prikrade krdelo italijanskih letal, 17 po številu, ravno v našo grapo. Leteli so tako nizko, da jim artilerija ni mogla do živega. S strojnicami jih obstreljevati pa bi bil naš pogin. Ležal sem nepremično ter grešno pogledoval gibčne, pisane ptice. Neki neustrašen vojak, kateri je pral svoje uši, pa je bil z edino bombo ubit. Tak je bil naš sprejem pri gorskem strelskem polku ob Vipavski dolini.

Desno od nas pa je tačas strašno grmelo. Toda veličastne eksplozije granat nas niso zanimale več. Zvečer, ko smo nesli v prvo linijo španske jezdece in lahko opazovali svetilne in rdeče rakete, so nam govorili starejši: »Tam je hudo, vedno kličejo artilerijo na pomoč. Dobro, da nismo tam.« Res grozen je bil že pogled na sikajoči ogenj. Po par nočeh dela za linijo smo odšli, cel polk, po Vipavski dolini. Ko se je danilo, smo že stali v Trnovskem gozdu. Starejši so zavohali: »Gremo k Sv. Gori!« Tam smo postavili šatore. Takoj nato je bil bolniški pregled. Za čuda veliko se jih je prijavilo. Tisti, ki so nas ob sprejemu najbolj podcenjevali, so bili vsi strti tam. Tudi neki poročnik, ki je prišel z nami, je obolel.

V mraku smo odšli proti jarkom. Gobezdavemu radovednežu: »Kam neki nas bodo pahnili«, je odgovarjal tovariš: »Poslušaj, kjer najbolj rohni, tam je naše mesto.« V precej razbiti vasi, kaki dve uri za linijo, je artilerija že držala zapiralni ogenj. Več jih je bilo takoj ranjenih. Zunaj vasi smo pa srečali žalosten sprevod: Dva šibka možička sta peljala s svojima kravicama svoje imetje in ženi v begunstvo. Nemo smo gledali to bedo naših ljudi. Toda dekleta, ki so prihajala za vozmi, so nam prepodile žalostne misli. Fantje so jih vabili, pojdite nazaj z nami. »Preveč streljajo!« so odgovarjale z vedrim smehom.

Kmalu nato se srečamo z nemimi, omahujočimi postavami, ki se vlečejo mimo nas. »Ubogi Kranjci« nas vendar pozdravi eden. To so bili ostanki celjskega 87. pešpolka. Vedeli so, da gremo v njihove postojanke, na goro Sv. Gabrijela.

Ob zori smo legli k »počitku« v strmo steno. Tu smo doživeli prvi plinski napad s topovskimi izstrelki. Ker smo pa imeli vsi maske in bili o rabi dobro izvežbani, smo ga prestali brez škode. Ta dan je bil ranjen naš mali Barkovič, doma tam od Rake. Bil je prvi izmed nas rekrutov grdo zadet. Najbrže ni več videl svoje drage Dolenjske.

Na noč se začnemo pomikati proti vznožju nesrečne gore. Med potoma smo dobili še vsak po štiri ročne granate; kdor je hotel, pa jih je lahko dobil tudi več. Povelje se je glasilo: Italijani so zasedli že vrh, treba jih je vreči nazaj. Res smo skoro brez strela pregnali plašne patrulje ter polegli po razbitem skalovju. Naenkrat zagledam korporala — idiota — ki nas je že v Nasovičah ter skozi vso marškompanijo najbolj mučil. Bila je med nami nekaka tiha zaprisega, da ga mora ubiti, kdor ga dobi na fronti. Pa sem mu pustil življenje, češ, saj ga bodo itak ubili.

Nosili smo v dolino prve ranjence, fante 10. kompanije. Pet nas je pograbilo nosilo in smo začeli bežati po skalovju. Kmalu so bili trije ranjeni in sva ostala sama s tovarišem Kocjančičem. Vsled premetavanja se je ranjencu razlezla obveza. Brada s čeljustjo in jezikom se mu je povesila na prsi. Grozna rana! Vendar živi mož kot invalid še danes v Ljubljani. Na obvezovališču je bil strahovit naval in nered. Ranjenci so vreli z vseh strani skupaj. V dveh dneh je artilerija uničila več polkov že na potu. Odigravali so se strašni prizori. Neki skrbni kuhar, ki je prinesel hrano za svojo kompanijo, je pretresljivo jokal: »Šel sem po Trnovskem gozdu in gledal, vsa gora je v plamenih. Pa tam so moji fantje!« In je zopet izbruhnil v blazen jok.

Ko sva si s Kocjančičem poiskala večerjo, se mi je izgubil. On je bil že izkušen vojak. Taval sem okoli obvezovališča, nato pa neskončno utrujen legel v bližini med skalovjem, med druge počivajoče. Ko se je zdanilo, sem videl, da je večina mrtva. Bili so ranjenci, ki so se s poslednjimi močmi bili privlekli do sem, in umrli. K meni stopi vojak: »Ti, ki si od gorskih strelcev in veš kje je komanda polka, pelji tja to kompanijo,« in potisne pred me tujega nadporočnika, najbrže Madžara. Vojaki pa so bili večinoma Slovaki. V blaznem diru se bližamo Gabrijelu, ležečemu pod strašnim artilerijskim ognjem. V smeri Gorice vidimo plavati tri opazovalne balone. Zatečemo se v neko kaverno, ki je že polno zasedena. Nadporočnik izvleče pištolo in zagrozi, da bo vse postreljal, če se ne odstranijo. Vse se je razbežalo.

Jaz sem ostal s par tovariši Slovenci tisti dan v tej luknji. Srebali smo črno kavo, katere smo si bili oskrbeli cel kotlič. Ob jutranji zori pa pobegnemo proti dohodnemu jarku in se začudim, ko najdem vojake, ki sem jih vodil, še vedno tukaj. Naslonjeni tesno k steni jarka so klečé spali. Tedaj pa vidim, da je vse tekom noči pomoril plin. Nekoliko nižje na cesti je ležalo pet konj s svojimi vodniki. Vsi so še držali konje za uzde.

Ko pribežim na vrh gore — povsod sama groza. Zlezem v kotlino razbitega jarka. Tu leži mlad Italijan z betonsko klado na trebuhu. Izgleda, kot bi mirno počival. Četudi se do takrat še nisem dotaknil mrliča, mu sežem v žep in izvlečem beležnico. Poleg odrezkov denarnih nakaznic je imel sliko ženske, gotovo svoje matere.

Pustil sem mu vse na prsih ter se zopet splazil do svojih. Ker pa ni bilo nikjer nobenega kritja, se je vsa preostala stotnija zaklonila v nekem lijaku. Zveze na krila ni bilo skoro nobene. S strahom, da ne pridejo ponoči Italijani ter nas vse pokoljejo, sem poklical tovariša Milavca in sva si napravila na višji točki tesno skrivališče. Ležala sva tam dva dni ter izmenoma pazila na sovražnika. Ponoči, ko je postalo sumljivo tiho, nekdo zakliče: »Izstrelite raketo, Italijani so pred nami.« Ko je raketa zažarela, vidimo begati postave od kamenja do kamenja. Ker nam je odpovedala tudi strojnica, smo streljali iz pušk kot besni. Izmetal sem tudi vso zalogo ročnih granat, katere sem si bil pripravil za slučaj napada, da bi le ne prišlo do klanja z noži. Tako smo Italijane odbili. Saj oni niso vedeli, kako malo nas je. Naslednji dan so začeli napadati podnevi. Vedno bližje so se tihotapili proti nam. Korporal Bertoncelj iz Železnikov, najvišji poveljnik v našem oddelku, ukaže: »Streljajte le tiste, ki prekoračijo prag pred nami.« Takoj so opazili, da vsak pogine na tej črti, in nihče je ni več prekoračil. Ker se jih je pa zbiralo pod pragom vedno več, smo v ugodnem trenotku, ko je bilo ozračje polno dima in prahu, izstrelili rdečo raketo, s katero smo poklicali na pomoč artilerijo. Učinek je bil grozen. Baterija je s šrapneli zadela v polno ter še večkrat ponovila. Z divjim krikom so Italijani bežali nazaj. Ranjenci so pa morali poginiti med frontama. Ponoči je bil ubit tudi moj tovariš Milavec, s katerim sva ležala tesno skupaj.

Zjutraj so Italijani poskusili s plinom. S posebnimi pripravami so ga pošiljali iz svojih jarkov. Ker smo pa bili mi vrh gore, ga je dvigal nasprotni veter. Nato sem opazil, da so se začeli Italijani urejevati. Častnik je sedel popolnoma viden na skalo, vojaki so pa polnili gramoz v vreče. Da protestiram proti taki predrznosti ter tudi iz nevoščljivosti, da bi oni imeli boljše kritje od nas, sem izstrelil slabo merjen strel. Toda častnik je le plašno pogledal, pa se nadalje zabaval s svojo palico. Zato sem oddal drugi strel z že resnejšim namenom. Tedaj je odskočil in se skrij v jarku. Vojaki pa seveda za njim. To pa sta bila tudi edina strela, katera sem izstrelil preudarno na človeka, četudi sem bil potem še 10 mesecev na fronti.

Ker je žeja postajala vedno neznosnejša, vsem so že krvavele ustnice, od poslanih se pa nihče ni vrnil, sem zbral še preostale steklenice tovarišev ter previdno dirjal v dolino. Jarek, usekan v skalo, po katerem sem še hodil pred par dnevi, je bil izravnan in posut z mrtveci in ranjenci, za katere se ni nihče več brigal. Nazajgredé so me prosili vode v vseh jezikih. Neki ranjenec je dosegel steklenico ter je ni več izpustil. Moral sem mu dovoliti požirek, kateri me je stal pol steklenice. Nekemu Slovencu sem ulil par kapljic v usta in javil v bližnji kaverni naredniku Podlogarju, naj vsaj po tega pošlje sanitejce, ki so bili pri njem. Sam pa sem srečno prišel do tovarišev.

Italijani so menda iz maščevanja, ker niso uspeli, hoteli izstreliti vso zalogo granat na to goro, ne da bi še napadali. Kanonada je postajala vedno strašnejša. Ko pa je tudi neka naša baterija začela streljati prekratko, se nas je začel vseh polaščati obup. Kljub vednemu upanju, da se vrnem živ iz vojne, sem ta trenotek podvomil. Živci so začeli odpovedovati. V duhu sem stopal mimo Šmarne gore po beli cesti proti domu. Vse je bilo neznansko lepo. Vsi ljudje so me veselo pozdravljali. Dom in domači; vse je bilo ožarjeno.

Na tej barki »armade spasa«, ki je zasidrana pred Parizom, dobivajo brezdomci hrano in prenočišče.

Kmalu me useka drobec kamenja v hrbet, drugi v zapestje. Proti večeru se je zbirala patrulja, ki naj bi ugrabila italijansko strojno puško. Jaz sem se radi ranjene roke odločno uprl, iti z njimi.

In ob zori sem oprtal krušnjak ter bežal proti sanitetski patrulji. Obvezali so me in mi dali pismeno potrdilo, da sem ranjen. Dan sem preživel na obvezovališču. Tu je bilo gnijoče hrane cele skladovnice. Za vse poginule polke se je zbirala hrana na tem mestu. Kdor je imel nekaj izkušenj, je ostal tam in za vojaka dobro živel. Počakal sem nosača od domače stotnije in odšel z njim do stojišča kuhinj. Ker pa nisem tam na nikogar naletel, sem si izbral ležišče pod mogočnim drevesom. Sonce je prodiralo v temni gozd, ko so me tovariši spoznali in zbudili. Spal sem sredi njih šotorov. Tovariš Ogrin iz Stare Vrhnike mi je čestital, da sem srečno ušel smrti, drugi pa so mi postregli z jedjo. Takrat smo si bili res iskreni prijatelji. Pri zdravniškem pregledu sem dobil štiri dni prosto. Tako sem bil vsaj te dni varen, da me ne pošljejo spet v jarke. To je bil strah tudi vseh tovarišev. Naslednji dan je bil naš polk zamenjan. Od 34 mož devete stotnije nas je ostalo še sedem.

Za ta junaštva na gori Sv. Gabrijela so nam ponudili v mesecu maju, pred novo ofenzivo na Piavi, hrabrostne svetinje. Zanje se je prijavilo samo nekoliko kompanijskih profesijonistov.

Skrivnost puščave Sahare

(Po zapiskih francoskega razisko-valca Afrike Michela Vieuchangea.)

(Nadaljevanje.)

Kot mavrska žena skozi ozemlje razbojnika Kaida Madanija.

In sedaj vzame izkušeni stari Ahmed el Mahbul mladega Michela Vieuchanga v svoje roke. Plavolasega mladeniča spremeni v rjavo mavrsko ženo. Pri slabotni razsvetljavi majhne sveče ga ogrne v bel burnus, preko obraza pa mu dene bel trak, tako da mu ostanejo samo oči proste. Preko glave in hrbta pa mu še dene temnomodro ogrinjalo; roke in noge mu s hipermanganom pobarva rjavo, tako da bi potniki, ki bi jih slučajno srečali na svoji poti skozi puščavo, videli temnorjave noge mavrske žene. Michel Vieuchange nima nobenega orožja s seboj.

A I

Pištola, v posesti mavrske žene, bi bila nesmisel in bi vzbudila ne le nezaupanja potnikov, ampak bi tudi priklicala nesrečo nad ekspedicijo. Pod modrim ogrinjalom nima Michel Vieuchange ničesar drugega kot dva fotografska aparata, majhen dnevnik, štirinajst filmskih zavojčkov in nekaj zdravil, predvsem kinin, vedoč, da ga bo v obilni meri potreboval. Obe ženi sta navdušeni nad zunanjostjo svoje nove spremljevalke. Zadovoljno se mala četica odpravi na pot proti Wadi-Draaju.

Ozka steza, ki jej sledi odprava, goneč pred seboj dva oslička, postaja za Michela Vieuchanga prava muka. Nevajen papuč, ki jih ima na nogah, mu to povzroča same bolečine. Skozi tanke podplate čuti vsak oster kamenček, ki jih je na tej poti nešteto, radi teme se jim pa ne more izogibati. Molčé potujejo prvo noč dalje in dalje.

Ko napoči dan, se razprostira pred njimi strašna puščava južnomaroškega Bleda, kamnite predgorske pokrajine. Dan je žgoč, počasi stopajo preko kamenja in peska, počivajo ob poti, pijejo čaj iz mete in jedo koštrunovo rižoto, skuhano pri tabornem ognju. Proti večeru se na obzorju pojavi rdeče obzidje trdnjave Tiznit, zadnje postojanke, ki ima še stike s civilizacijo. Obrobljen od palm se v daljavi dviga v svetlozeleno afriško nebo tenek minaret. Majhna družba se utabori v majhni dolinici. Vieuchange si obrije obraz in noge in si ponovno nadrgne roke in noge s hipermanganom, kajti čez dan je rjava barva že močno obledela. Ko se odpravijo na pot, trobi pravkar trobentač francoske vojaške postojanke mirozov. Civilizirani svet se poslavlja od Michela Vieuchanga.

Mala karavana obide Tiznit v precejšnji razdalji in ga pusti na desni za seboj, prodre še nekaj kilometrov v pogorje Bleda in se okoli druge popolnočne ure utabori. Po neznosno žgočem dnevu je postalo tako hladno, da od mraza ne morejo niti Vieuchange niti obe ženi zaspati, ki potihoma ječita. Ko se dani, se zopet odpravijo na pot. Uro kasneje se pred njimi dvigne iz tal krasen grad, prestolnica Kaida Laiadija, gospodarja te pokrajine. Okrog gradu pa so raztresene ilovnate koče njegovih podložnikov. Vieuchange bi grad rad pobliže ogledal in ga fotografiral. Chibani pa mu razloži, da ne bi bilo dobro priti v preveliko bližino Laiadijevega gradu; Laiadi bi lahko zvedel, da so v bližini tri ženske in bi jih kratkomalo odvedel v svoj grad. Ljubavni doživljaj s Kaidom Laiadijem pa bi bil za Vieuchanga lahko usoden.

Potovanje podnevi, potovanje ponoči, kratki odmori, še krajši spanec in grozno-zoprna koštrunova rižota. Edina svetla točka v tej enoličnosti je čaj, ki osvežuje duha in vrača telesu moč. Karavana potuje dva dni in dve noči skozi kamnito puščavo, ki se vleče v nedogled. Tretji dan opoldne dospejo do vznožja nekega pogorja, ki ga Chibani kratkomalo imenuje Džebel. Džebel pa je v mavrskem jeziku vsako gorovje. Po grebenih je več utrjenih gradov, — prebivališča visokih berberskih gospodov. Na zidovih in stolpičih opazi Vieuchange strelne line. Ahmed el Mahbul pristopi k Vieuchangu in s kretnjo, ki zajame vso okolico, mu skrivnostno zašepeta na uho:

»Kaid Madani!«

Mahbulov glas izdaja strah; to ime ne potrebuje nobenega drugega

N . . . . . A

pojasnila. Vieuchange je o Kaidu Madaniju slišal že dovolj. On je zastopnik Merrebija Rebbosa, ki vlada nad upornim jugom francoskega Maroka, zagrizenega sovražnika Francozov in vsega, kar je evropsko. Kaid Madani pa je znan, da prekaša v krutosti celo svojega gospodarja.

Chibani se poda sam na pot, da bi v neki oddaljeni kči, kjer ima sorodnike, izprosil prenočišče za svoje tovariše. Čez nekaj časa se vrne s sporočilom, da je za nekaj sladkorja, ki je najpriljubljenejše menjalno sredstvo pokrajin ob pogorju Antiatlasa, dobil prenočišče. Vieuchange se trudi, da bi pri spanju posnemal lego svojih spremljevalk, da bi kolena tako razkrečil, da je obleka napeta, ne da bi pri tem prekrižal noge. Možje čepijo na svoji prtljagi in z bodalom v roki štrlijo predse. Takšen je nočni počitek v območju Kaida Madanija. Ko se zdani, ga Mahbul odpelje v neki skedenj, kjer ga obrije.

Ves naslednji dan mora Vieuchange ležé prebiti na dvorišču med obema ženama. Žareče južno solnce jih neusmiljeno žge. Vsaka misel, vsak živec njegovega izmučenega telesa ga žene dalje, naprej, svojemu cilju naproti, toda on mora čakati in ležati na solncu. Chibani je svaril pred prehitrim odhodom; v tej deželi, kjer se nikomur ne mudi, bi naglica takoj vzbudila pozornost. Vieuchange prebije še eno noč na dvorišču Chibanijevih sorodnikov.

Skozi skalnato puščavo.

Naslednji dan izpolni potovanje po kameniti puščavi. Z daljave slišijo krike gonjačev kamel, ki z zategnjenim he in ho gonijo svoje živali naprej. Chibani išče priključka k eni izmed teh karavan, da ne bi morali brez varstva potovati skozi kraje, ki jih neprestano ogrožajo roparji. Toda to varstvo morajo drago plačati. Neprestano grozi Vieuchangu nevarnost, da tujci po njegovem kretanju, po načinu, kako ravna z ogrinjalom, po njegovih premalo rjavih gležnjih in rokah, spoznajo v njem Evropca. Če včasih jaha na oslu, ne sme imeti prstov na nogi v isti višini kot peto; stopalo mora tako zakriviti navzgor, da so prsti skoraj navpično nad peto. Pri počitku leži mavrska žena na strani, nikdar na hrbtu. Vse to onemogoča Vieuchangu, da bi se pošteno odpočil.

Večkrat ga obide želja, da bi kako stvar fotografiral. Vsakikrat, ko prime za kamero, ga njegovi trije spremljevalci milo prosijo, naj odneha in naj skrije aparat. Mavrska žena, ki fotografira, — to bi postalo za vse usodepolno.

Šesti dan njihovega potovanja skozi skalnato puščavo Bleda se razgrne pred njimi strašna dolina Wadi Nuna. Pred in za njimi se pomikajo črede kamel proti reki. Dolina Wadi Nuna je izhodišče vseh velikih karavan, ki se od tu odpravljajo skozi zapadno Saharo v Timbuktu, mesto ob Nigru. Vieuchangeovo odpravo zdaj često ogovarjajo potujoči trgovci in gonjači kamel. Njegova sreča je, da mu ni treba odgovarjati; Arabci se ne pogovarjajo z ženskami. Njegova izgovorjava njihovega narečja bi ga bila takoj izdala.

Pri Amalu jim stavi neki prijazni vodja karavane majhno hišico na razpolago. Hišica obstoji iz štirih napol razpadlih in od solnca izsušenih sten,

P . . . . A

tla so ilnata in grapasta, vendar je to za Vieuchangea krasno zatočišče. Po šestih mukepolnih dnevih zopet lahko odloži ženska oblačila, se lahko okoplje in na hrbtu leži na solncu. Jutri dospejo v Tigilit, oazi ob Wadi Draaju, veliki obmejni reki med francoskim Marokom in špansko pokrajino Rio de Oro. Tu se šele prične pustolovstvo njegovega junaškega podviga.

Pokrajina je izpremenila svoj značaj. Temnosive gore so zrasle iz tal. Skale z ozkimi preduhi, skozi katere si komaj utreš pot. Plezati morajo preko skal, romati skozi soteske, zdaj navzgór, zdaj navzdol. Ko je napočila noč, je majhna odprava zopet dospela do neke soteske. V temi prično plezati, neprestano jim spodrsuje in tipaje se plazijo naprej. Vieuchange pada v luknje, katerih globine ne pozna in ki se mu skozi sekunde zdijo brezdanje. Noge ima ranjene in vnete, pri vsakem dotiku z razdrapano potjo se bolečine zvišujejo. Desni gleženj mu čedalje bolj oteka, čuti, da ga zapuščajo moči. Mahbul, dolgi Arabec, ki stopa kot bi bil na peresih, se zavzame zanj, ga podpira, dviga, rine naprej, vleče za seboj. Brez Mahbula ne bi Vieuchange nikoli prišel do konca soteske. Na črnem nebu, nad robom visokih skal zagleda zvezdo, eno edino. To je Venera, si misli Vieuchange, se spusti na tla in obleži. Mahbul ga opominja, da morajo naprej. Preko ostrega kamenja potujejo še eno uro, potem zaslišijo v daljavi lajež psov, iz teme se prikaže palmov gozdič, zid, ozka vrata. Pod vodstvom Chibanija se krdelce opoteče na dvorišče, z zidovi obdano. Dospeli so v oazo Tigilit ob Wadi Draaju.

V ujetništvu tigilitskega šejka.

Mahbul in Chibani odvlečeta Vieuchangea v majhno sobo, prinesejo jim svečo. V plapolajoči svetlobi vidi Vieuchange, da so mu roke in noge črne od strjene krvi. Zgrudi se, ležeč v vročici na tleh fantazira o vodi, o pivu, o vodometu sredi zelenega polja. Ne ve, ali bdi ali sanja, ko vstopi Mahbul sključen v sobo in mu prinese vrč izvrstnega čaja iz poprove mete. Vieuchange pije in pije, ves blažen omahne in zaspi.

Prihodnji dan se zbudi, v želodcu ima neprijeten občutek, kar si razlaga s tem, ker je prejšnji dan spil precej vode iz nekega močvirja. Mahbul pride, počene k njemu in mu prične računati:

»Tri do štiri dni potrebujemo, da si nabavimo kamele, sedem dni moraš računati za pot do Smare, tri dni hočeš ostati tam, sedem dni za pot nazaj, sedem dni počitka v Tigilitu, potem povratek v Tiznit.«

Dan se ne pričenja baš razveseljivo. Zvečer pa prinese Mahbul zelo slabo vest, ki namah prekriža vse Vieuchangeove načrte. Šejk v Tigilitu, na katerega podporo Vieuchange računa, zahteva za dovoljenje, potovati po njegovi pokrajini, ogromno vsoto tridesettisoč frankov. Vieuchange jih ima samo petnajsttisoč. Mahbul pravi, da ni govora o tem, da bi šejk popustil. To pomeni zopetno podaljšanje bivanja v Tigilitu za najmanj deset dni, kajti toliko časa potrebuje sel za pot v Mogador in nazaj. Lharbi in Chibani se odpravita na pot v Mogador k Michelovemu bratu Jeanu.

V. WEIXL

Kdor reši, ima pri nakupu dotičnih predmetov 10% popusta

Čakanje na njun povratek je za Vieuchangea tem hujše, ker nikakor ne more biti siguren, da se bosta njegova odposlanca res vrnila. In če bi tudi zaupal njuni poštenosti, ne ve sigurno, ali bosta neoropana dosegla Tigilit.

V majhnem prostoru, zgrajenem iz ilnatih sten in leseno streho, čaka Vieuchange na povratek Lharbija in Chibanija, neguje svojo bolno nogo, spi in uživa jedi, ki se mu zde neužitne, in prisluškuje glasovom, ki prihajajo do njega iz tuje, neprijetne okolice.

Drugo noč odnesejo na šejkovo povelje Vieuchangea v neko drugo kočo. Po temnih dvoriščih, skozi ozke ulice, kjer ni nobenega okna, ga vodi neki tujec do nekih vrat, ga pusti vstopiti in izgine. Vieuchange ne more stati pokoncu, ne da bi se zadel ob strop, kjer visijo gnijoči kosi mesa, ki so za domačine delikatesa. V tako ostudnem ozračju mu je dihanje prava muka. Skozi luknjo v steni spozna Vieuchange v mesečini palme, v ozadju temnomodre gore. Ob vznožju gorovja čepi na stotine majhnih, ilnatih koč.

Komaj se je Vieuchange usedel, zasliši pokanje pušk, klice, šum bežečih ljudi. Njegov hišni gospodar, Maver Lhassen, vstopi, vzame iz nekega predala puško in se zopet molče odstrani. Prihodnje jutro se vrne in mu pripoveduje o napadu sovražnih rodov na njihovo vas, in da je pri tem bilo mnogo ubitih in ranjenih. Podložnikom tigilitskega šejka je bilo pri tem ukradenih okoli tristo kamel.

Bojevito razpoloženje med berberskimi rodovi pomeni za Vieuchangea oviro, s katero ni bil raču-

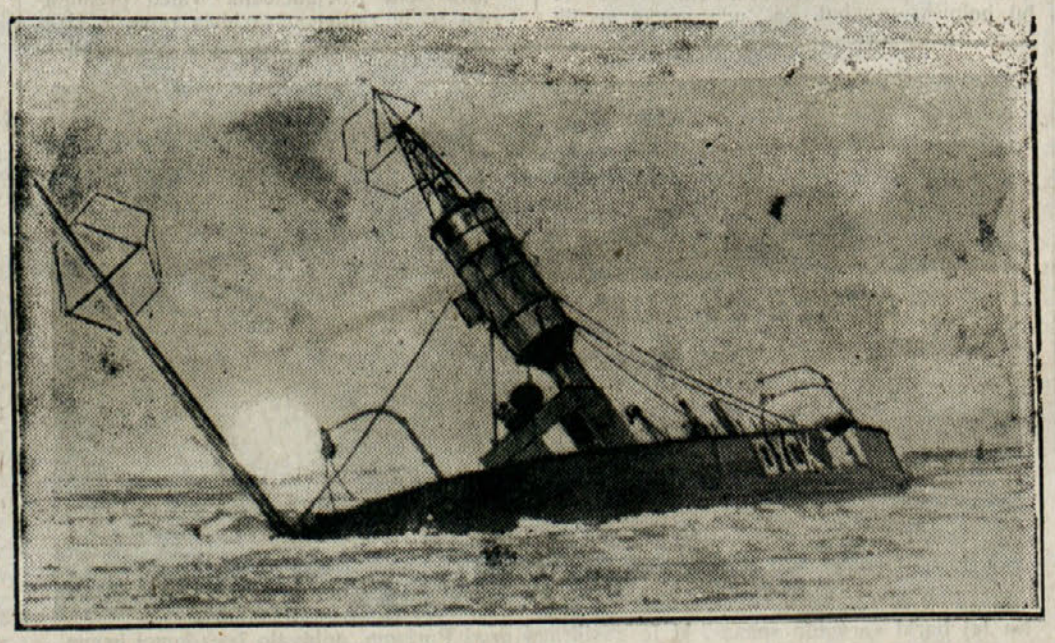

Strašen vihar je treščil na čeri svetilniško ladjo »Dyck«. Posadko so rešili.

nal. Kako naj pride skozi kraje, kjer se prebivalstvo naokoli raztresenih vasi med seboj bojuje in kolje? Svoje skrbi potoži Lhassenu. Toda gostitelj mu zatrjuje, da je vse v redu in da v vsej deželi vlada popoln mir.

Bus in Fatima, njegovi družici, ki skupno z njim čakata na povratek Lharbija in Chibanija, delata iz masti majhne kepice, ki jih cvreta nad ognjem in mu potem z ljubeznjivim smehljajem ponujata te črne, kapajoče cmoke. Prvi dan pa ostane rajši še lačen.

Gnijoče meso, vroči cmoki iz masti, napol zreli dateljni, ječmenov kruh, čakanje, nestrpnost, tihi pogovori z obema ženama, to so sedaj Vieuchangeovi dnevi. Mrčes, zadušljivo ozračje pa njegove noči.

Po desetih dneh se vrneta Lharbi in Chibani. S seboj prineseta denar in pa vest, da vso pot od Tigilita pa do Smare naravnost mrgoli roparjev in nomadov.

(Nadaljevanje v prihodnji številki.)

OPOMBE

Pravo je samoposebi brez sile. od prirode vlada samo sila, in šele kadar se ta povzdigne do prava tako, da s pomočjo sile zavlada pravo, tedaj je rešen problem upravljanja države.

(Schoppenhauer).

*

Nihče še ni iznašel umetnosti, kako bi se mogel narod moralno vzgajati brez religije.

*

Večnostno načelo je, da vsa svoboda korenini v moralni svobodi; samo z moralno svobodo more narod postati velik.

*

Vljudnost je velika vzgojiteljica človeštva: uči človeka olike, takta, obzirnosti. Tako odlikuje in polinjuje dušo.

*

Glavno orožje moža je duh — glavno orožje žene je lepota.

Mariborske prireditve.

Gledališče: Na prvi božični praznik ob 20. uri **»Mala Floramy«**, opereta. — Na drugi božični praznik popoldne **»Trnjulčica«**.

Kino Union: Detektivski film **»Ključi tajnosti«**. — Za božične praznike **»Svatba pri belem konjičku«**, opereta.

Grajski kino: **»Vrnite mi otroka.«** — Za božične praznike **»Dekle kot si ti«**, opereta.

Zadnjič sem bil v kontorju šefa neke tukajšnje tvrdke, ko je vstopil knjigovodja in šefa nekaj vprašal.

No, pa knjižite to na konto Nurmi, je dejal šef knjigovodji.

Ali ima Nurmi tudi pri vas konto? sem vprašal začudeno.

Ne, se je smehljal šef, ampak tako imenujemo konto tekočih izdatkov.

Zagonetna opica

Zvežite posamezne številke po vrsti in boste razrešili zagonetko.

Križaljka

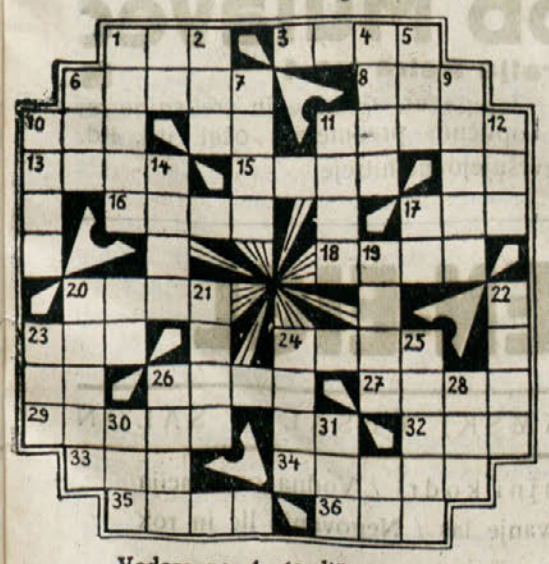

Vodoravno: 1. gozdič. 3. vrsta svile. 6. mesto v Italiji. 8. maščoba. 10. del stroja. 11. državni organ. 13. sorodnik. 15. del roke. 16. del telesa. 17. morska riba. 18. konec molitve. 20. gosposko poslopje. 23. vrsta papapige. 24. siromaštvo. 26. reka v Moravski banovini. 27. vrsta likerja. 29. zapreka. 32. slavnostna pesnitev. 33. žensko krstno ime. 34. ostanek mlatve. 35. indijska država. 36. žensko krstno ime.

Navpično: 1. mera. 2. kača. 4. uprabljeno blago. 5. posoda. 6. mesec. 7. up. 9. vodja Argonavtov. 10. reka v Hercegovini. 11. telesna poškodba. 12. mesto v Italiji. 14. dolžinska mera. 19. kar zanima ženske. 20. okras konja. 21. čas. 22. pokrajina v Jugoslaviji. 23. mesto na Finskem. 24. ostrilo. 25. vonj. 26. visoka ravan v Srednji Aziji. 28. žensko krstno ime. 30. žensko krstno ime. 31. turško ime.

Rešitev križaljke v 1. številki.

Vodoravno: 1. disk. 4. Lima. 7. potres. 8. Aron. 10. enako. 12. zarja. 14. ukor. 15. puh. 17. tir. 18. se. 19. seme. 21. ideja. 24. plesi. 25. Aral. 26. Saloma. 27. spor. 28. ocet.

Navpično: 1. Diaz. 2. sport. 3. konj. 4. lenuh. 5. Isak. 6. Amor. 9. Rafael. 11. Koreja. 13. epi. 16. Uri. 17. tesar. 18. serec. 19. spas. 20. meso. 22. damo. 23. alat.

Iz skavtske kronike

Tudi nova glavna uprava, ki je sicer večinoma sestavljena iz istih ljudi kakor lani, kaže resno voljo, da povzdigne jugoslovanski skavtizem do čim večjega ugleda. Z vrsto novih pravilnikov in poslovnikov se ji bo to brzkone posrečilo. Že zadnjič smo poročali o plodonosnem zasedanju zveznega zakonodajnega odbora, zdaj dodajamo še to, da je sprejet tudi **pravilnik o kaznovanju** za člane in edinice. Pravilnik je zelo obširen in predvideva zelo mnogo možnosti. Predlog je sestavila uprava vardarske župe, sprejet pa je bil s temeljitimi korekturami slovenskih in zagrebških delegatov.

Glavna uprava je tudi razpisala **natečaj** za obliko novih odlikovanj, predloge je poslati preko župne uprave čimprej. Tudi za **mednarodni komisarijat** kaže glavna uprava veliko brige: za vseslovanski skavtski zlet l. 1935 pri Krakowu na Poljskem se je sestavil pri zvezni upravi petčlanski odbor, ki ga tvorijo bratje Gajić, Macura, Biro Zoltan in Svirac pod predsedstvom mednarodnega komisara br. ing. Vukelića. Pri vsaki župi se naj stvori tričlanski odbor, ki ima nalogo, skrbeti za čim večjo udeležbo iz svoje župe in za čim boljšo pripravljenost džemborijcev. Dravska župa je imenovala v ta odbor brate ravn. Kunaverja, dr. Tavčarja ter ing. Pengova.

Upati je, da bo topot Jugoslavija boljše odrezala, zlasti še, ker kaže g. minister za telesno vzgojo naroda veliko zanimanje za skavtski popret in ker so tudi vodje pri južnih bratih uvideli, da je moč samo v slogi in bratskem sodelovanju vseh žup. Dokaz za to nudi zlasti razveseljivi predlog delegatov iz Skoplja, naj se vsi člani za nastope izven države nauče **slovenskih narodnih pesmi**, ki so za reprezentativne prilike mnogo bolj primerne od srbskih. S. načelnica je že odposlala lep kup slovenskih pesmaric, pa pravijo, da je to še vse premalo . . . Upajmo najboljšega!

Dočim se čujejo od vseh strani dokaj razveseljive vesti, so se v Celju na prav malomeščanski način skregali roveri, baje iz zgolj osebnih razlogov. Spor bo preiskal župni načelnik na inspekciji štajerskih stegov. Takrat pride tudi v Maribor, kjer je v stegu skavtov odstopil stegovodja br. Stane Lovše-Labod, ki ga pri vodstvu stega nasleduje bivši in zaslužni vodja mariborskih skavtov br. Božidar Dabinović. Upati je, da nastopi zdaj tudi za Maribor nova doba, doba prerojenja in zboljšanja.

Enak up nam daje za izboljšanje razmer v župi seja novoosnovanega **župnega sveta**, ki sta se ga med 23 gospemi in gospodi udeležila tudi prosvetni šef banske uprave g. prof. dr. Breznik ter g. inspektor Vrhovnik. Brata Kunaver in Pengov sta v kratkih informativnih govorih orisala namen in pomen ter notranjo organizacijo našega pokreta, nakar so se v pojasnjevalnem razgovoru čuli silno zanimivi predlogi, večinoma že preizkušeni in deloma zopet opuščeni. Posebno važnost so polagali govorniki na bolj koncentrirano in bolj intenzivno nacionalno vzgojo, pa jim je brat načelnik razložil naše dosedanje delovanje v tem pogledu; v odgovor je slišal zadovoljne izjave ter željo po panslavističnem udejstvovanju.

Na tem sestanku se je sestavil tudi nekak finančni odbor, ki naj nabere čim več podpornih članov, da si župa tudi tozadevno opomore. Prva seja tega odbora je bila ta teden, o rezultatih bomo še poročali.

H koncu: vsem bravkam in bravcem skavtske rubrike: Vesele božične praznike! Dober smuk! Skavt živi v prirodi!

Telefonski pogovor

»Snoči se mi je o vas sanjalo, gospa Zlata.«

»Kaj pa?«

»Da sem vas poljubil, naenkrat pa sem se prebudil . . .«

»Najbrže od klofute, ki sem vam jo prisolila!«

Učitelj: Kaj nas uči čebela?

Učenec: Da se moramo paziti, da nas ne piči.

Denar doma

ne nese nobenih obresti in ni varen pred to ali ono nezgodo. Naložite zato odvišni denar **v Jugoslovanski hranilnici in posojilnici, Maribor, Kralja Petra trg 6** (Palača Pokojninskega zavoda), ki sprejema hranilne vloge v tekočem računu od vsakogar in jih najugodneje obrestuje. Obrestuje že vloge od 10 Din navzgor. Domači hranilniki na razpolago brezplačno. Otvarja trgovske kredite v tekočem računu in sprejema v kritje svojih terjatev tudi račune v inkaso. Izvršuje inkaso računov za vsakogar in za vse kraje.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica izplačuje vloge takoj in daje tudi manjša kratkoročna posojila.

Gospod: Vi pa res ne izgedate kakor berač, ste prav dobro oblečeni in pa s palico se sprehajate!

Berač: Da, vidite, gospod, to je tista beraška palica, na katero sem prišel.

Gospod Bicek pripoveduje v prijateljski družbi, kako se mu je sanjalo, da je padla njegova tašča po stopnicah in si razbila nos.

Na pripombo prijateljev: Pa saj nisi oženjen in nimaš tašče!

Se smeje gospod Bicek: Veselilo me je pa le!

MALI OGLASI

Za odgovor na pismena vprašanja priložiti znamko 2 Din.

Službo išče

absolventka trgovske šole, perfektna v slovenščini in nemščini, strojepisju, stenografiji in knjigovodstvu. — Ponudbe pod **»Skromna«** na upravo »Razgleda«.

Pisarniško opremo

dobro ohranjeno, klubsko garnturo, omaro za knjige, ameriško pisalno mizo, kupimo. — Ponudbe pod **»Pisarna«** na upr. »Razgleda«.

Foto-kamera

Leonar aplanat 10×15, izborna za pokrajinske slike, je z vsemi pripadki na prodaj po ugodni ceni. — Ponudbe pod **»500«** na upravo »Razgleda«.

Majhno posestvo

z gosposko vilo, velikim vrtom, gozdičem, v idealni legi na Gorenjskem, nedaleč od Ljubljane, pod ugodnimi pogoji na prodaj. — Ponudbe pod **»Idealno«** na upravo »Razgleda«.

Iščem stanovanje

komfortno, najrajši v kaki vili, z vrtom in ev. garažo za 1. februar. Ponudbe pod **»Lepo stanovanje«** na upravo »Razgleda«.

Štelaže

pulti in lesena stena s steklom poceni na prodaj. — Vprašati Ruška cesta 2 — Konfekcija perila.

Lepo vilo

z vrtom in stranskimi poslopji na prijaznem kraju v ljubljanski okolici prodam ali zamenjam z vilo v Mariboru. Ponudbe pod **»Vila«** na upravo »Razgleda«.

Naprodaj

šivalni stroj, električna peč, Elektro-Lux-aparat, violina, mandolina, stare knjige itd. — Vprašati v konfekciji L. Verdnik, Maribor, Ruška 2.

Sobo in kuhinjo

iščem za januar. Ponudbe z navedbo cene pod **»Dve osebi«** na upr. »Razgleda«.

Avto

lepa limuzina, izvrstno ohranjen, je na prodaj. Naslov pove uprava »Razgleda«.

KUPIMO

stare letnike nemških ilustriranih revij, kakor »Lustige Blätter«, »Berliner Illustrierte«, »Münchener Illustrierte« in druge. Ponudbe pod »Revie« na upravo »Razgleda«.

Otroški voziček

dobro ohranjen, in moderna plinska peč, malo rabljena, ugodno naprodaj. Vprašati Trstenjakova 12 (Fras).

„Ljudska samopomoč“

registrir. pomožna blagajna za slučaj smrti

MARIBOR, Grajski trg štev. 7

sprejema vse zdrave osebe od 17.–70. leta

KANC MAKSO

drogerija, parfumerija, Foto-manufaktura

Maribor

Gosposka ulica štev. 33

Perje, puh, blazine, odeje, zavese, madrace, otomane, nasionjače, spalne divane, železne postelje, spalnice, kuhinjske opreme

dobite najceneje

pri tvrdki

F. NOVAK MARIBOR

Vetrinjska ul. 7 (trgovina)

Koroška c. 8 (delavnica)

Tudi Vi potrebujete

Stroje

za obdelovanje železa in lesa, žage, komnolome itd.

Motorje

za vsako napetost, za bencin, surovo olje itd.

Poljski železniški materijal,

Tračnice, kretnice, okretnice (Muldenkipper), normalne železniške tire.

Traverze

gradbene, kotno železo (Fischeisen), betonsko železo, pločevine.

Transmisije,

ležaji itd.

Cevi

za ograje, vode.

Vse dobite kot

priložnostno priliko

rabljeno, vendar popolnoma ohranjeno. Raznovrstne kovine pri

JUSTIN GUSTINČIČ-u MARIBOR

mehanična delavnica

Tattenbachova ul. 14, Kopališka ulica 19, Frančiškanska ulica 20.

Telefon 21-30. — O potrebi vprašajte, s tem si prihranite Vaš denar.

TUJSKO-PROMETNA ZVEZA MARIBOR

TOURIST-OFFICE, Zastopništvo društva „PUTNIK“ d. d.

Aleksandrova cesta 35 blizu kolodvora / Tel. 2123

Brzojavni nasl.: Putnik Maribor
Poštni čekovni račun štev. 14.720

Prodaja železniških voznih kart za tu- in inozemstvo po originalnih cenah brez pribitka. Izdaja voznih kart za plovbe po Jadranu. Zastopništvo društva Wagon lits. Oskrbovanje potnih vizumov za vse države. Reklamacije za železniški promet. Zavarovanje proti nezgodam na potovanjih itd. ***Kupujte vozne karte le pri „Putniku“.*** *Nakup in prodaja vseh valut po najboljših dnevnih tečajih. Brezplačne informacije za potovanja itd. itd.* ***Menjalnica: Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22 in Glavni kolodvor, telefon 26-69***

Modna trgovina

ANTON PAŠ

Slovenska ulica štev. 4

Šiviljske in modne potrebščine, nogavice, rokavice, srajce, kravate. jopice, vse damsko, moško in otroško perilo, volnene veste itd., itd.

BENGERJEVO PERILO!

Karol Ussar, Maribor

Plinarniška ulica 17

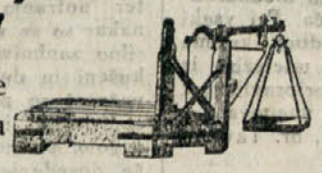

Izdeluje različne tehtnice
Prevzema vsakovrstna popravila

Snežni čevlji

od Din 69·— do Din 140·—

J. LAH GL. TRG 2

Hišni čevlji

od Din 17·— dalje

Auto-baterije
Stacionarne baterije

Radio in telefon baterije sistema Tudor
Plošče in nadomestni deli
Sposojninske baterije

VESNA-AKUMULATOR
ING. I. & F. DOMICELJ MARIBOR

J. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Trgovina z modnim, manufakturnim, suknenim in platnenim blagom, konfekcijo in pleteninami se priporoča

Najcenejše kurivo prvovrstne kakovosti nudi

Mejovšek Branko

Maribor, Tattenbachova 13. Tel. 24-57

Širite tednik „Razgled“

Prva tvornica

najlepših albumov za fotografične slike in razglednice, kakor tudi spominskih knjig in drugih brezkonkurenčnih predmetov je danes le

industrija in veletrgovina

Vilko Weixl

v Mariboru

Kdor hoče kupiti najboljše in tudi zares poceni, naj zahteva povsod in vsikdar le te domače izdelke pod znamko „Wevimax“

Josip Kager

Maribor, Vetrinjska ulica 30

izdeluje dragulje in zlatnino
Predelava starega nakita po modernih vzorcih

Popravila najcenejša

BETKA LEŠNIK

Specijalna trgovina dežnikov

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 14

Anton Tavčar

tvornica mesnih izdelkov in konzerv

MARIBOR

Jurčičeva ulica 3
Telefon 2147

Podruž. prodajalne
Vrtna ulica 8

IVAN KRAVOS

Maribor, Aleksandrova 13

priporoča ročne torbice, listnice, denarnice, nahrbtnike, dokolenice itd. Izvrstno blago, nizke cene

IVAN ŠAFARIČ

Maribor, Slovenska ul. 36

Se priporoča za splošna kakor tudi najfinejša mizarska dela.

Delovnica na dvorišču.

Velika božična prodaja

pri tvrdki

Dolček & Marini

Maribor, Gosposka ulica štev. 27

nudi cenj. občinstvu ugoden nakup moškega in damskega sukna, svile različnih kvalitet, baržuna, barhenta in flanele

Velika izbira gotovih damskih plaščev

Jakob Mulavec

Maribor, Kralja Petra trg 1

Zaloga ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov, očal itd. itd.
Popravila se izvršujejo najhitreje.

LEBEN-EIGL

DAMSKI ČESALNI SALON

Trajni kodri / Vodna ondulacija
Barvanje las / Negovanje lic in rok

Maribor, Gosposka ul. 28, na dvorišču

Gradbeno podjetje

Vrabl Franjo

v Mariboru, Radvanjska 24

se priporoča za vsakovrstna gradbena dela v strokovnjaški izpeljavi

Solidno delo / Nizke cene

›DUNAV‹

ZAVAROVALNA DELNIŠKA DRUŽBA V ZAGREBU
Podružnica za Slovenijo v Ljubljani
Aleksandrova cesta v lastni palači
Generalna reprezentanca v Mariboru
Aleksandrova cesta 11, I (nad Celjsko posojilnico)
obavlja vse zavarovalne posle

Izdaja konzorcij »Razgleda«, predstavnik **Andrej Oset**, ureja **Josip Fr. Knafelič**; tiska Ljudska tiskarna d. d., predstavnik **Josip Ošlak** — vsi v Mariboru.